

KARMØY KONTROLLUTVALG

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Dato: onsdag 27. august 2014
Tid: kl 17.30
Sted: Karmøy Rådhus, rom 309

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 979 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som råd er. Varamedlem/mer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i hht off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet vil bli lagt ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert/innkalt til å orientere i sak 23/14. IT-sjef Hagland Hansen og arkivleder Berg møter.

Sakliste:

- 21/14 Godkjenning av protokoll fra møte 11.06.14
- 22/14 Referat- og orienteringssaker 27.08.14
- 23/14 Kommunens arkivsituasjon og arkivrutiner
- 24/14 Reglementet for kontrollutvalget – endring vedr. kap. 8 om høring
- 25/14 Revisors egenerklæring for 2014
- 26/14 Budsjett for 2015 – kontroll og tilsyn
- 27/14 Revisjonsavtalen – bruk av opsjon med forlengelse til 30.06.16
- 28/14 Prosjektmandat - selskapskontroll – Haugaland Kraft AS og Hgl. Næringspark AS

Eventuelt

Karmøy/Aksdal, 20.08.14

Simon Næsse (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Toril Hallsjø (sign.)
daglig leder/utvalgssekretær

Kopi:
Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert)
Varamedlemmer (til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	21/14
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 11.06.14

Vedlegg: Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 11.06.14

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 11.06.14. Protokollen er gjennomlest og godkjent av utvalgsleder i etterkant av møtet, og sekretariatet har oversendt foreløpig protokoll til utvalget, administrasjon, revisjon og kommunestyret til orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokollen fra møte i kontrollutvalget 11.06.14 godkjennes.

Aksdal, 20.08.14

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

KARMØY KONTROLLUTVALG

PROTOKOLL

Onsdag **11. juni 2014** ble det avholdt møte i Karmøy kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Simon Næsse.

MØTESTED:	Karmøy Rådhus, møterom 309
MØTESTART/MØTESLUTT:	kl. 17.30 – kl. 19.50
MØTENDE MEDLEMMER:	Simon Næsse (A), Ernst Morgan Endresen (H), Brit Astrid Grønning (H), Kenneth Lodden (FrP) og Jakob Eng (KrF)
MØTENDE VARAMEDLEMMER:	Cecilie Soo Juell (Frp) og Tove Storesund Gaard (A)
FORFALL:	Eli M. Rovik (Frp) og Gunn Elise Aarsand Dale (A)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Daglig leder/utvalgssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor Else Holst-Larsen, Deloitte AS, Haugesund og forvaltningsrevisor Kari Gåsemyr, Deloitte, Bergen
ANDRE SOM MØTTE:	Teknisk sjef Ove Røys og innkjøpssjef Trond Schancke i sak 18 og 19
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Sak 18 og 19 behandlet samlet, etter sak 16 og deretter sak 20 før sak 17/14

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

16/14 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.05.14

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møte i kontrollutvalget 14.05.14 godkjennes.

Behandling i kontrollutvalget 11.06.14:

Kontrollutvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 11.06.14:

Protokollen fra møte i kontrollutvalget 14.05.14 godkjennes.

17/14 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 11.06.14

- 23. Statusoversikt pr. juni 2014
- 24. Protokoll - repr.skapsmøte 25.04.14 – Haugaland Vekst IKS
- 25. Møte i havnerådet 28.05.14 – Karmsund Havnevesen IKS
- 26. Sak til ekstraord. repr.skapsmøte 11.06.14 – Interkommunalt arkiv Rogaland IKS
- 27. Innkalling til generalforsamling 17.06.14 – Haugalandspakken AS
- 28. Protokoll - generalforsamling 02.06.14 – Haugaland Kraft AS
- 29. Fagkonferansen i kontroll og tilsyn 3.- 4.06.14 i Haugesund - evaluering

Behandling i kontrollutvalget 11.06.14:

Utvalgssekretær gikk i gjennom sakene. Statusoversikten ble igjen framhevet som et godt verktøy. Vedr. havnevesenet og arkiv vises det til under Eventuelt. Fagkonferansen hadde ca. 150 deltakere med interessante tema, herunder om bruk av høring i kontrollutvalg. Besøket på Avaldsnes og Nordvegen Historiesenter høstet mange godord.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 11.06.14:

Referatsakene 15 - 22 blir tatt til orientering.

18/14 KOMMUNENS INNKJØSPROSEDYRER - ORIENTERING

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontrollutvalg tar redegjørelse om kommunens innkjøpsprosedyrer til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 11.06.14:

Teknisk sjef ønsket, på bakgrunn av utvalgets bestilling, å orientere samlet for sak 18 og 19 og med innspill fra innkjøpssjefen underveis. I orienteringen la han spesiell vekt på innkjøp og anbudsprosesser innen teknisk sektor. Han redegjorde for organisering av sin etat, om lov og forskrift for offentlige anskaffelser, innkjøpssamarbeidet på Haugalandet, inngåtte innkjøps-/rammeavtaler (ca. 70), bruken av databasen DOFFIN og aktuelle saker behandlet i klageorganet KOFA.

Innkjøpssjefen orienterte nærmere om nylig inngått bilavtale hvor klager ikke var gitt medhold av KOFA, dvs. at Karmøy kommune ikke hadde brutt regelverk. Han orienterte også om avtalen om telefoni, hvor de var 28 kommuner som samarbeidet. Nye regler kan komme, men uansett vil det være behov for stor kompetanse innen dette feltet. Feil kan medføre store økonomiske konsekvenser, som gebyrer eller erstatningskrav (negativ og positiv kontraktsinteresse).

Utvalget kom med spørsmål og kommentarer underveis. Leder takket de begge for en god innføring, som ville kunne komme til god nytte i senere saker.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 11.06.14:

Karmøy kontrollutvalg tar redegjørelse om kommunens innkjøpsprosedyrer til orientering.

19/14 KVALITETSKONTROLL I FORHOLD TIL ANBUDSPROSESSER - ORIENTERING

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontrollutvalg tar redegjørelse om kvalitetskontroll i forhold til anbudsprossesser til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 11.06.14:

Teknisk sjef ønsket, på bakgrunn av utvalgets bestilling, å orientere samlet for sak 18 og 19 og med innspill fra innkjøpssjefen underveis. I orienteringen la han spesiell vekt på innkjøp og anbudsprossesser innen teknisk sektor.

Han orienterte om de ulike entrepriserformene: hoved-, delt, og total-/entreprise og mulige fordeler/ulempes som følge av de ulike valgene. Skillet går mye på hvor arkitekt og rådgiver rapporterer og hvor viktig det er å beskrive krav til kvalitet og bruken i forkant av utlysning av anbud. Dersom dette ikke er gjort bra nok vil kommunen som byggherre ha liten mulighet for styring og brukervedvirkning, og etterbestillinger er alltid svært kostbart ved totalentreprise.

Han tok så utgangspunkt i pågående bygging av ny skole på Torvastad, hvor administrasjonen hadde innstilt på hovedentreprise, mens politisk flertall gikk for totalentreprise. Bygget er kalkulert til ca. 160 mill. kr med ferdigstilling sommeren 2015. Det ble engasjert utenbys rådgiver innen entrepriserett ved utarbeidelse av konkurransegrunnlaget. Ved pre-kvalifiseringen ble samtlige fire tilbud forkastet, da de ikke oppfylte kravene som var satt. Ved ny runde kom det tre tilbud og en leverandør ble valgt. Status er, følge teknisk sjef, at framdrift er ok, økonomi under kontroll og optimismen rår.

Kommunen benytter standardkontrakter for å unngå «sosial dumping» og egenerklæring for HMS-krav. I tillegg foretas det stikkkontroll på byggeplass. Utvalget kom med spørsmål og kommentarer underveis. Teknisk sjef var klar på at hovedentreprise klart var hans førstevalg da byggherren da har bedre styring med prosjektet. Leder takket de begge for en god innføring i et innfløkt emne som ville kunne komme til god nytte i senere saker.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 11.06.14:

Karmøy kontrollutvalg tar redegjørelse om kvalitetskontroll i forhold til anbudsprossesser til orientering.

20/14 VALG AV FORVALTNINGSPROSJEKT OG/ELLER SELSKAPSKONTROLL

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontrollutvalg ber revisor om å legge fram prosjektmandat på følgende prosjekter til neste møte:

-
-

Behandling i kontrollutvalget 11.06.14:

Utvalgsleder innledet og knyttet sine kommentarer til vedtatt plan for selskapskontroll. Med bakgrunn i størrelse, risiko og Troms Kraft-saken som bakteppe, ville han foreslå at utvalget, sammen med Haugesund kontrollutvalg, som neststørst eierkommune, bestilte et prosjekt rettet mot Haugaland Kraft AS inkludert datterselskap.

Utvalget støttet forslaget, men mente også de andre kontrollutvalgene burde inviteres for deltakelse og fordeling av anvendte timer av en kontroll av Haugaland Kraft AS.

Utvalget ønsket å gjennomføre en kontroll med forvaltningen av eierinteressene, dvs. en oppfølging av tidligere eierskapskontroll utført av Haugaland Kommunerevisjon i 2010, samt en analyse av utvalgte forhold knyttet til selskapets drift og utvikling (forvaltningsrevisjon).

Utvalget kom med innspill på aktuelle temaer som eierstrategi, risikovurderinger ved oppkjøp, praksis rundt sponing og beredskap for strømforsyningen. Forvaltningsrevisor Kari Gåsemyr mente de kunne klare å komme med et forslag i løpet av august.

Revisor Else Holst-Larsen gjorde utvalget oppmerksom på at Deloitte AS også var regnskapsrevisor for Haugaland Kraft AS, men i følge en juridisk betenkning fra prof. Overå var dette i seg selv ikke grunn nok til å utelukke selskapet fra å påta seg et slikt oppdrag. Med bakgrunn i Uni-K-saken oppfordret hun utvalget til å utdype bestillingen så godt som mulig. Utvalget kom ikke med motforestillinger til valg av oppdragsutfører.

Utvalgssekretær opplyste at sak til de øvrige kontrollutvalgene vil først kunne skje til høsten, men da vil utkast eller endelig prosjektmandat bli presentert. Utvalget var samstemt at de ville uansett tilbakemelding på invitasjonen gjennomføre prosjektet.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 11.06.14:

Karmøy kontrollutvalg ber revisor om å legge fram prosjektmandat for selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Haugaland Kraft AS inkludert datterselskap til første møte til høsten.

Karmøy kontrollutvalg ønsker å invitere de andre eierkommunene til å delta og sekretariatet får ansvar for å legge fram invitasjon og utkast til prosjektmandat til behandling i de øvrige kontrollutvalgene til høsten.

Eventuelt

Karmsund Havnevesen IKS

Utvalgsleder foreslo å invitere havnesjefen til å komme og orientere om Karmsund Havnevesen IKS til høsten. Utvalget sluttet seg til forslaget. Sekretariatet undersøker hvilken møtedato som passer best.

Arkivrutinene

Nestleder la fram forslag om at rådmannen (eller den han utpeker) gjør nærmere greie for arkivsituasjonen i kommunen, arkivrutinene og mål og mening med eierskapet i IKA Rogaland IKS i neste møte. Utvalget sluttet seg til forslaget.

Neste møte

Onsdag 27. august kl.17.30.

Karmøy, 11. juni 2014

Simon Næsse (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Toril Hallsjø (sign.)
utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	22/14

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 27.08.14**Vedlegg:**

- 30. Statusoversikt pr. aug 2014
- 31. Ringerikes Blad – Hadeland Energi ønsker svar fra revisor i anmeldt sak om underslag
- 32. Invitasjon – Eierskapsseminar i kommunestyresalen 02.09.14 kl 17.30 – 21.00
- 33. Protokoll – representantskapsmøte 28.05.14 – Krisesenter Vest IKS
- 34. Brev 05.08.14 fra KS til kommunene – vedr det videre arbeidet med en kommunereform

Saksorientering:

Vedlagt følger de ovenfor opplistede tema, brev, meldinger og lignende til kontrollutvalgets orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsaker 30 - 34 blir tatt til orientering.

Aksdal, 20.08.14

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

Kontrollutvalget i Karmøy - Statusoversikt aug 2014

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
«Pleie- og omsorgstjenester for eldre»	19.02.14, sak 6/14	280 timer	Bestilt	høsten 2014	Utføres av Deloitte AS
Selskapskontroll					
Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS	27.08.14, 28/14	380 timer		mars 2015	Invitasjon til de andre eierkommunene
Andre saker					
Om Karmøy kommune og Haugaland Kraft AS	27.11.13		19.02.14, sak		Ordfører & rådmann orienterte
Om Haugaland Vekst IKS	19.02.14	-	26.03.14, sak 9/14		Adm. dir orienterte
Om KK og Karmøy Kulturopplevelser AS	26.03.14	-	14.05.14, sak 11/14	-	Næringssjef orienterte
KKs innkjøpsprosedyrer	26.03.14	-	11.06.14, sak 18/19	-	Innkjøpsjef orienterer
Kvalitetskontroll iht anbudsprosesser	26.03.14	-	11.06.14, sak 19/14	-	Teknisk sjef orienterer
Kommunens arkiv	11.06.14		27.08.14		IT-sjef og arkivleder

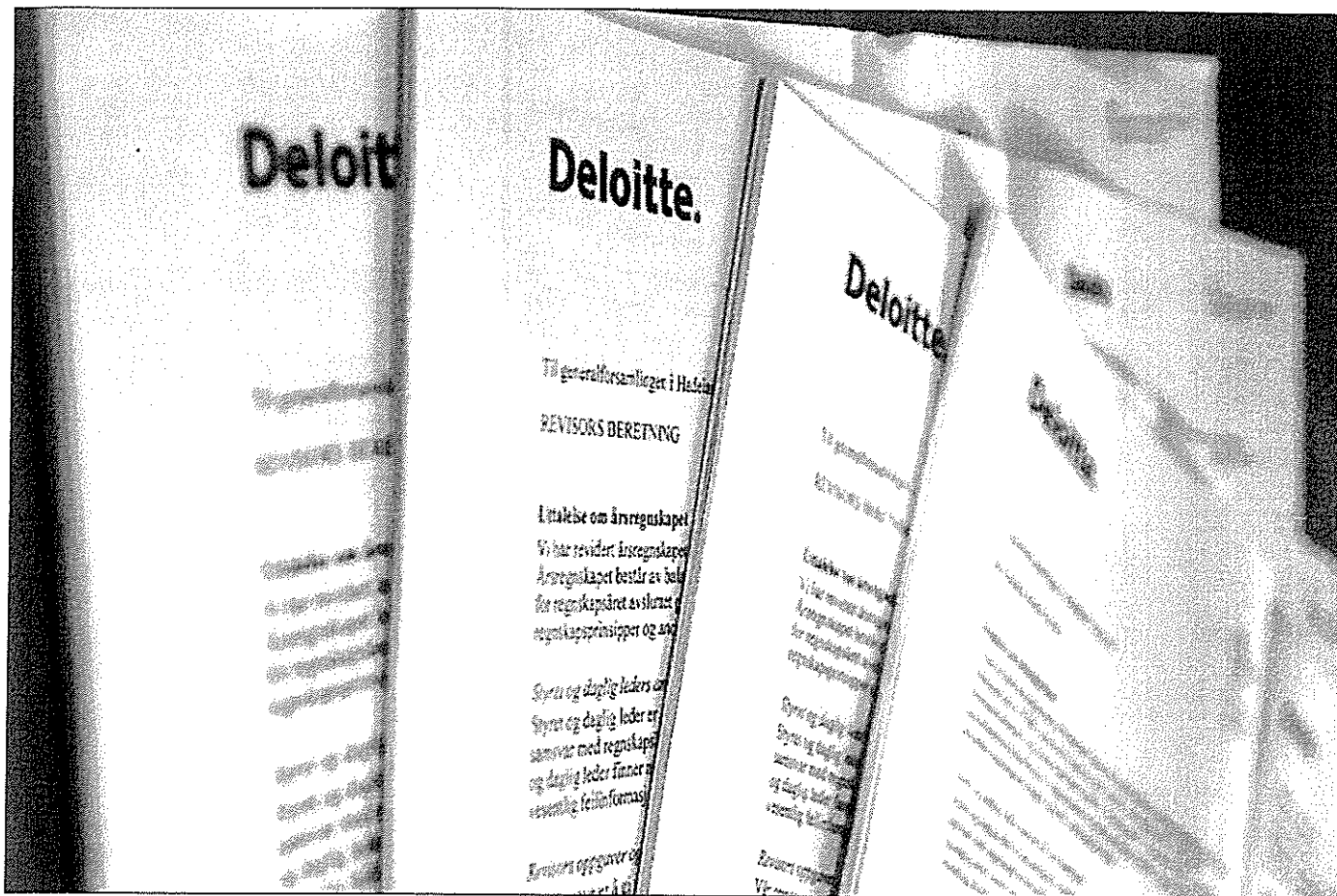
Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av/dato	Planlagt oppfølg.	Merknader
«Økonomistyring»	05.12.12, 40/12	15.05.13, sak 17/13	KST 13.06.13, sak 25/13	KU- møte 14.05.14	266 timer
«Internkontroll og vedtaksoppfølging»	30.01.13, sak 6/13	30.10.13, sak 33/13	KST 11.02.14, sak 2/14	innen 01.09.14	290 timer
Andre saker					

Avsluttede prosjekter

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Fulgt opp i KST	Merknader
Selskapskontroll					
«Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS»	09.05.12, 15/12	06.03.13, sak 11/13	09.04.13, sak 11/13	11.02.14, sak 3/14	17 timer
«Eierstyring i Karmøy kommune»	07.11.12, Sak 33/12	06.03.13, sak 10/13	09.04.13, sak 10/13	17.09.13, sak 40/13	148 timer
Andre saker					
Overordnet analyse og plan - selskapskontroll	25.01.12, sak 9/12	25.09.12, sak 26/12	30.10.12, sak 73/12	I 4-års perioden	
Overordnet analyse og plan-forvaltningsrevisjon	25.01.12, sak 9/12	25.09.12, sak 27/12	30.10.12, sak 74/12	I 4 års perioden	

Ringerikes Blad

HE og HRB har betalt hundreviser til en revisor som ikke oppdaget et underslag på totalt 20,8 millioner kroner i de to selskapene.

Eierne ønsker svar om revisoren

Parallelt med at økonomisjefen tappet selskapet for millionbeløp, skrev revisoren under på at alt så ut til å være i skjønneste orden. Flere år på rad.

Atle Nielsen, Hadeland

Publisert 14.08.2014 kl 12:34 Oppdatert 14.08.2014 kl 12:34

Den siktede lunbyingen startet i Hadeland og Ringerike bredbånd (HRB) i februar 2011. Drøyt tre år senere, 12. mars 2014, ble han anmeldt for underslaget som ifølge politiets etterforskning er 18,6 millioner kroner fra HRB og 2,2 millioner fra Hadeland energi (HE). I sistnevnte selskap var siktede ansatt fra høsten 2009 til han startet i HRB. Underslagene skal ifølge politiet ha startet sommeren 2010 og vart fram til januar i år.

- I samsvar med loven

I samme periode har en statsautorisert revisor fra Deloitte gått gjennom de underslåtte selskapenes regnskap. Fra 2011 til 2013 betalte HRB totalt 397.500 kroner for lovpålagt revisjon. I tillegg fikk Deloitte 100.000 kroner fra HRB for andre tjenester. På tross av lovbruddene vi nå kjenner til, ble ingen oppdaget. Dette står i 2011-regnskapet:

«Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig for vår konklusjon ... Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter», heter det i revisors beretning.

Hadeland har ikke sett HE-tallene fra 2010 og 2011, perioden der siktede altså skal ha underslått 2,2 millioner. Som en pekepinn, kan det nevnes at HE i 2013 betalte over 186.000 kroner for lovpålagt revisjon.

Eierne avventer

Hadeland har stilt følgende spørsmål til HRB-eierne:

1. Kan det bli aktuelt å kreve noen form for erstatning fra revisor eller selskapet hans?

2. Slik du kjenner saken nå, burde revisor ha oppdaget underslaget?

3. Er det slik at dere fortsetter med samme revisor framover? I så fall, hva ligger bak den vurderingen?

Konsernsjef i Energiselskapet Buskerud (eier 17 prosent av HRB), Pål Skjæggestad, svarer slik:

- Det er flere spørsmål knyttet til underslagssaken vi som eiere ønsker grundige svar på. Det eieroppnevnte utvalget skal blant annet vurdere de spørsmål du stiller. Utvalgets foreløpige vurderinger framlegges for ekstraordinær generalforsamling i selskapet 2. september. Inntil utvalget er ferdig, kan jeg ikke kommentere dine spørsmål, skriver han i en e-post.

Lars Velsand, styreleder i HE (49 prosent av HRB), og Herbjørn Helletveit, kommunikasjonsdirektør i Lyse (34 prosent) avventer også utvalgets arbeid.

- Må vurdere risikoen

Kari Birkeland, høyskolelektor ved BI som for tiden avslutter en doktorgrad om revisors ansvar, har følgende betraktninger:

- Revisor har en generell plikt til å undersøke om det foreligger misligheter hos en revisjonsklient. Misligheter er «revisorterminologi» for økonomisk kriminalitet, som eksempelvis underslag, forklarer hun.

- I tillegg har revisor et ansvar for å vurdere risikoen for muligheten til å begå misligheter i et selskap, blant annet ved å vurdere internkontrollen. Om det er høy risiko, må revisor gå nærmere til verks for å skaffe seg betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil, sier hun.

- I hvilken grad kan revisor stilles til ansvar etter et underslag?

- Følgende vilkår må oppfylles for at revisor kan bli erstatningsansvarlig: Det må foreligge en uaktsom handling. Skadelidte må ha blitt påført et økonomisk tap, og det må være en adekvat årsakssammenheng mellom den uaktsomme handlingen og det økonomiske tapet skadelidte har blitt påført.

Forlik ikke uvanlig

- Hvor ofte har revisor måttet betale erstatning etter økonomisk kriminalitet?

- Jeg har ikke eksakte tall, og det er ikke uvanlig at det inngås forlik før saken havner i retten. Men det har vært noen saker i tingretten og lagmannsretten. Jeg vil anta 15–20 saker, sier Birkeland.

Hadeland har kontaktet revisor Ragnar Nesdal, som har satt sin signatur på samtlige regnskap nevnt i denne saken, i et forsøk på å få svar på blant annet følgende spørsmål:

- Føler du, i etterpåklokskapens navn, at dette kunne vært oppdaget tidligere?

- Som revisor er vi lovpålagt absolutt taushetsplikt om forhold som har med klienter å gjøre. Slik må det være, og jeg kan derfor dessverre ikke gi noen kommentarer, er svaret fra Deloitte-revisoren.

Karmøy kommune, formannskapskontoret 2014

Eierskapsseminar

Kommunestyret vedtok i sak 40/13 *Eierskapsmelding 2013* at det skulle gjennomføres et eierskapsseminar for kommunestyremedlemmer og styremedlemmer i kommunale selskaper i 2014

Tid og sted	Tirsdag 2. september kl 17.30 – 21.00 Kommunestyresalen, Rådhuset
Inviterte	Faste representanter i kommunestyret og styremedlemmer i selskaper som er 100 % eid av Karmøy kommune
Tema	Hvorfor etablering av kommunalt eide selskaper? Rollefordeling og eierstyring. Hva er "spesielt" med det offentlige som eier. Styrets og daglig leders rolle (eventuelt andre aktuelle organs funksjon(?) - representantskap, generalforsamling etc.) KS 19 (20) anbefalinger om eierskap.
Kursledere / foredragsholder	<i>Advokat Erna M. Larsen er ansatt hos KS Advokatene og har erfaring både fra privat og offentlig sektor. Hun har god kompetanse innen blant annet arbeidsrett, interkommunalt samarbeid, selskapsrett, plan – og bygningsrett, kommunal og forvaltningsrett, og har kjørt en rekke styrekurs og holdt foredrag om kommunalt eierskap.</i>
Program	17.30 - 17.40: Velkommen/ innledning 17.40 - 19.10: KS- advokatene 19.10 - 19.25: Pause 19.25 - 20.55: KS- advokatene 20.55 – 21.00: Avrunding

Forfall meldes snarest til valg@karmoy.kommune.no, tlf. 52 85 74 22 / 19 / 21

SAKSPROTOKOLL - EIERSKAPSMELDING 2013

Kommunestyret behandlet saken den 17.09.2013, saksnr. 40/13

Behandling:

Hinderaker (FrP) fremmet følgende forslag til korrigering av pkt 2 i:

Gjennomføre *eierskaps- og styreseminar* for kommunestyremedlemmer og styremedlemmer i kommunale selskaper i løpet av det neste året.

Innstillingen vedtatt med 34 stemmer mot 11 (FrP) for Hinderakers forslag.

Vedtak:

Karmøy kommunestyre vedtar vedlagte eierskapsmelding med retningslinjer for utøvelse av eierskap i Karmøy kommune.

I perioden frem til neste eierskapsmelding prioriteres særlig følgende områder:

- Gjennomføre et eierskapsseminar for kommunestyremedlemmer og styremedlemmer i kommunale selskaper i løpet av det neste året.
- Synliggjøre eierskapet gjennomføre formell behandling av innkalling til møter i selskapenes eierorganer, årsmeldinger fra selskapene etc.
- aktivt bruke valgkomiteer på tvers av ulike eiere, samtidig som man som eier gir klare forventninger til hvilken kompetanse og erfaring man ønsker at styret skal besitte.
- stille krav til at valgkomiteen skal gi en begrunnet innstilling til eierorganet.

3. Prioritere utarbeidelse av eierstrategier for følgende selskaper:

- Haugaland Kraft AS
- Karmsund Interkommunale Havnevesen IKS
- Karmøy Kulturopplevelser AS, og eventuelt andre selskaper på kultur- og
- reiselivsområdet.

PROTOKOLL FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE I KRISESENTER VEST IKS,
 KI.12.00, 28.05.2014, I FORMANNSKAPSSALEN , HAUGESUND RÅDHUS.

Haugaland
 Kontrollutvalgssekretariat IKS
 Mottatt dato: 07.08.14
 Journalført: 14/249/ogl
 Arkivkode: 26

TILSTEDE: REPRESENTANTER FRA EIERKOMMUNENE:

TYSVÆR

KARMØY

ETNE

UTSIRA

KVINNHERRAD

VINDAFJORD

HAUGESUND

ULLENSVANG

BØMLO

SULDAL

SAUDA

FULLMAKT GITT TIL HAUGESUND KOMMUNE, FRA

STORD

FITJAR

SVEIO

FULLMAKT GITT TIL ULLENSVANG HERAD, FRA

ODDA

I tillegg møtte styrets leder og daglig leder.

Møteleder: Odd Henry Dahle.

SAK a GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE.

VALG AV REFERENT OG 2 TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLLEN.

Innkalling og saksliste ble godkjent.

May Lise Skogøy ble valgt til referent . Jorunn Løklingholm , Bømlo, og Victor Juul,

Sauda, ble valgt til å underskrive protokollen.

SAK b ÅRSMELDING MED REVIDERT REGNSKAP.

2

Årsmeldingen var sendt i posten, til rådmennene i eierkommunene.

Årsmelding og regnskap ble drøftet og godkjent.

SAK c HONORAR TIL STYRET.

Før saken ble drøftet stilte Thorbjørn Reisæter spørsmål om sin habilitet i denne saken,
Han var ikke inhabil.

Styrets forslag til honorar til styret ble godkjent.

SAK d BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

Sakspapirene var sendt til rådmennene, i posten.

Daglig leder orienterte.

Representantskapet vedtok budsjett 2014 og økonomiplan.

SAK e VALG AV MEDLEMMER TIL STYRET.

Valgkomiteens forslag var ettersendt på mail.

Valgkomiteens leder, Kristian Birkeland orienterte.

Else Berit Helle, Elin Frønsdal, Ragnhild Bjerkvik og Leif Kongestøl var på valg.

Valgkomiteens forslag om gjenvalg for de som var på valg, ble vedtatt.

Valgkomiteens leder hadde bedt om at en annen ble valgt til hans plass i valgkomiteen.

Representantskapet valgte Øyvind Valen, Suldal, som ny leder av valgkomiteen.

Marit Dagestad, Odda og Trond Salmo, Fitjar, ble gjenvalgt som medlemmer av valgkomiteen.

SAK f VALG AV LEDER OG NESTLEDER TIL STYRET.

Elin Frønsdal ble gjenvalgt som leder og Morten Sørensen ble gjenvalgt som nestleder.

Styret : fra 28.5.2014:

3

Elin Frønsdal	Haugesund	leder	2 år
Morten Sørensen	Karmøy	nestleder	1 år
Else Berit Helle	Stord	styremedlem	2 år
Nina Iren Nesheim	Odda	styremedlem	1 år
Kjell-Magnar Mellesdal	Bømlo	styremedlem	1 år
Thorbjørn Reisæter	Ullensvang	vara	1 år
Leif Kongestøl	Kvinnherad	vara	1 år
Ragnhild Bjerkvik	Haugesund	vara	1 år

SAK g VALG AV REVISOR.

Styret hadde innstilt Apeland Revisjon. Styrets innstilling ble godkjent.

Jorunn Løklingholm

Victor Juul

KOMMUNSEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Kommunene i Rogaland
Rogaland fylkeskommune
v/ordfører og rådmann

Vår referanse: HA
Arkivkode: 040
Saksbehandler: Helene Arholm
Deres referanse:
Dato: 05.08.2014

Anmodning om kommunal og fylkeskommunal politisk behandling av KS medvirkning i lokale og regionale prosesser i en kommunereform.

Bakgrunn

Det fremkommer av Prop. 95S (2013-2014) Kommuneproposisjonen 2015 at alle landets kommuner høsten 2014 vil inviteres til å delta i prosesser med sikte på å vurdere, og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Fylkesmennene vil få ansvaret fra regjeringen for å igangsette disse prosessene. Regjeringen sier i proposisjonen at det er ønskelig at de regionale prosessene gjennomføres i et samarbeid mellom fylkesmannen og KS regionalt, og varsler en egen invitasjon til KS om å delta i prosessene etter stortingsbehandling av proposisjonen. KS mottok en slik invitasjon fra Kommunal- og moderniseringsministeren 03.07.

KS styres av sine medlemmer på nasjonalt nivå av de medlemsvalgte organene hovedstyre og landsstyre, og regionalt av de medlemsvalgte fylkesstyrene.

KS ønsker i denne saken en særskilt medlemsforankring av vår deltakelse i det videre prosessarbeidet, og vil invitere til en politisk behandling i kommunen/fylkeskommunen av dette.

KS prinsipielle syn på kommunereform

KS landsting i februar 2012 vedtok i en uttalelse at kommunegrenser kan endres ved gode lokale prosesser, at oppgavene må være avgjørende for kommunestrukturen og at kommunene selv må ha styrende innvirkning på prosessen.

KS landsstyre diskuterte regjeringens forslag til en kommunereform og invitasjonen til KS i sitt møte 28. mai i år, og fattet følgende enstemmige vedtak:

«Landsstyret er positiv til at KS sentralt og regionalt tilrettelegger for og gir prosessveiledning i lokale prosesser og at dette gjøres i samarbeid med fylkesmannsembetene, i et likeverdig samarbeid. Det forutsettes at det er en gjensidig forståelse i dette samarbeidet for at kommunene selv styrer framdriften i prosessene, og definerer sine behov for veiledning og prosessstøtte»

Landsstyret anbefalte samtidig at fylkesstyrene ba kommunene gjennom lokale politiske vedtak å gi fylkesstyrene mandat til å gå inn i et slikt samarbeid om tilrettelegging av lokale prosesser. Dette vil tydeliggjøre at mens fylkesmennenes rolle i samarbeidet er definert av staten, er KS' rolle definert av kommunene.

Resten av landsstyrets uttalelse er tilgjengelig på <http://www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati1/Folkevalgtportalen/Kommunestruktur/Landsstyreuttalelse-om-kommunereform/>

KS sitt fylkesstyre i Rogaland har vedtatt å følge opp Landsstyrets vedtak, og ønsker å be kommunene/fylkeskommunene i Rogaland om et slikt mandat, for å sikre en best mulig medlemsforankring av det arbeidet som skal gjøres fra høsten av.

Regjeringens forslag og Stortingets behandling

Ifølge kommuneproposisjonen vil den organiserte prosessen starte i august 2014, og vil i hovedsak gå til kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016. Vedtakene meldes til KMD via fylkesmannen, som også vil bli bedt om å gjøre en selvstendig vurdering.

Våren 2015 legges en stortingsmelding med forslag til nye oppgaver til robuste kommuner fram, og en samlet proposisjon om ny kommunestruktur vil fremmes for Stortinget våren 2017. De særskilte økonomiske virkemidlene i reformen vil gjelde for kommuner som det er fattet nasjonale vedtak for i løpet av reformperioden dvs innen 01.01.18. Iverksetting av sammenslåingene vil være senest 01.01.20.

Stortingets flertall sluttet seg til regjeringens forslag til både fremdriftsplan og økonomiske virkemidler. De varslede initiativ vil derfor bli igangsatt fra regjeringens side. Gjennom et forslag fremmet under stortingsdebatten 18. juni har også et flertall i Stortinget presisert at «*Stortinget stadfester at gjennomgangen av oppgåvene til kommunane må inkludere oppgåvene som skal liggje til eit folkevald regionnivå/mellomnivå/færre fylkeskommunar*».

Det er ikke etablert noe bredt flertall i Stortinget for den konkrete fremdriftsplanen og økonomiske virkemidler. Det vises til Innst. 300 S (2013-2014) for de enkelte partigrupperings merknader:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2013-2014/inns-201314-300/4/>

Et bredt flertall i Stortinget har imidlertid uttrykt støtte til igangsettingen av de lokale prosessene:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er derfor positive til at alle landets kommuner høsten 2014 inviteres til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Flertallet forventer at kommunene på en god måte fra starten av en slik prosess involverer innbyggere, organisasjoner og ansatte på en god måte. Slik involvering øker sannsynligheten for en best mulig prosess for lokalsamfunnet.»

Premisser for KS medvirkning

KS har forutsatt at endringer i kommunestrukturen må bygge på lokale prosesser. KS skal ikke være pådriver for dette.

KS ønsker på medlemmenes premisser å legge til rette for lokale prosesser sammen

med fylkesmennene, men **det er medlemmene selv som bestemmer hvem de vil ta initiativ til samtaler med.** KS ønsker ikke å ta stilling til dette, hverken regionalt eller nasjonalt.

KS mener det vil være naturlig å bruke de etablerte KS arenaene - fylkesstyrene, fylkesmøtet, høstkonferansen osv. I en tidlig fase kan også andre arenaer som kommunene benytter brukes, f.eks regionråd, regionsamlinger. Egne temadager kan brukes. **Kommunene selv må eie og styre prosessene, med bistand fra KS og fylkesmannen.**

KS vil ivareta rollen som medlems- og interesseorganisasjon med fokus på rammevilkår, styrking av lokaldemokratiet, formidling av faktagrunnlag og tilrettelegging av arenaer for utvikling, kunnskapsdeling og erfaringsutveksling.

KS mener det er naturlig å se de kommunale og fylkeskommunale/regionale oppgaveporteføljene i sammenheng, og vil på nasjonalt nivå særlig arbeide videre med hvilke oppgaver som ut fra hensyn til nærhet til innbyggere, politisk folkevalgt forankring og effektiv oppgaveløsning kan flyttes til et av disse to nivåene, under forutsetning av fullfinansiering av nye oppgaver.

Tilbakemelding fra kommunene og fylkeskommunene til KS

Fylkesstyret i KS Rogaland ber den enkelte kommune og fylkeskommune behandle følgende punkt:

«_____ kommune/fylkeskommune gir sin tilslutning til at KS deltar som faglig tilrettelegger og koordinator for lokale/regionale prosesser i det kommunereformarbeidet regjeringen etter stortingsvedtak har invitert kommunene til. «

Vi håper flest mulig av dere ønsker å gi KS Rogaland et slikt mandat, og ber dere legge til rette for en rask behandling av saken. Vedtak sendes ks-rogaland@ks.no.

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at forslag til vedtak er formulert felles for alle fylkesstyrrer som ønsker å be om et slikt mandat.

Med vennlig hilsen
KS Rogaland

Hilde Gunn Bjelde
Styreleder

Helene Arholm
Regiondirektør

1

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	23/14

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

KOMMUNENSARKIVSITUASJON OG ARKIVROUTINER

Bakgrunn:

Kontrollutvalget handler på vegne av kommunestyret, og kan ifølge koml. § 77 "kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene". Som ethvert forvaltningsorgan er kontrollutvalget pliktig til å innhente den informasjonen som er nødvendig for å belyse et konkret saksforhold, før det trekkes en konklusjon. I tillegg kan utvalget be om informasjon og foreta undersøkelser for å klarlegge nærmere en indikasjon på et mulig kontrollforhold, dvs. om det foreligger et tilfelle som bør undersøkes nærmere.

I protokollen fra kontrollutvalgsmøte 11.06.14 er følgende protokollert under Eventuelt:

Arkivrutinene

Nestleder la fram forslag om at rådmannen (eller den han utpeker) gjør nærmere greie for arkivsituasjonen i kommunen, arkivrutinene og mål og mening med eierskapet i IKA Rogaland IKS i neste møte. Utvalget sluttet seg til forslaget.

Invitasjonen ble oversendt til kommunens postmottak 16.06.14. Rådmannen plikter å møte i kontrollutvalget når utvalget ber om dette. Dette er hjemlet i koml. § 77 nr. 7, jf. § 23 nr 2. Møteplikt gjelder også for andre ansatte i kommunen.

Rådmannen har i oversendelse i e-post 19.08.14 svart følgende:

Rådmannen har vurdert det slik at Steen Erik Hagland Hansen (IT-sjef) og May Britt Berg (arkivleder) vil best kunne gi kontrollutvalget den nødvendige informasjonen på dette området, og disse to stiller således på møtet den 27.august kl. 17.30.

Fra kommunens nettsider står følgende om sentralarkivet:

Karmøy kommune har fra 1.2.2004 etablert sentralarkiv, som er en sammenslåing av arkivene fra teknisk etat, sentraladministrasjonen, helse- og sosialetaten og skole- og kulturetaten.

Sentralarkivet sin hovedoppgave er å fordele innkommet post og registrere denne i kommunen sitt saksbehandlersystem. Ut fra dette utformes postlister for inngående og utgående post som legges ut til informasjon for offentligheten.

Videre bistår sentralarkivet saksbehandlerne/servicetorget i den grad de har behov for det når det gjelder dokumentasjon i saker. Dette gjelder også publikum som trenger hjelp til å finne frem til historisk arkivmateriale vedrørende eldre kommunale saker.

Redegjørelsen skal gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om saksfeltet er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Det legges opp til at utvalget bestemmer tidsramme.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget tar IT-sjef Hagland Hansen og arkivleder Bergs redegjørelse om kommunens arkivsituasjon og arkivrutiner til orientering.

Aksdal, 20.08.14

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	24/14
Kommunestyret	28.10.14	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

REGLEMENTET FOR KONTROLLUTVALGET – ENDRING VEDR. KAP. 8 OM HØRING

- Vedlegg:**
1. Nytt reglement for Karmøy kontrollutvalg fra 2014
 2. Gjeldende reglement for Karmøy kontrollutvalg, vedtatt 2011
 3. Veileder utarbeidet av FKT (Forum for kontroll og tilsyn)- eget vedlegg

Saksorientering:

Bakgrunn

Reglement for kontrollutvalget ble vedtatt av Karmøy kommunestyre i møte 14.06.11, sak 44/11. Reglementet hadde bakgrunn i anbefalinger i kommunaldepartementets «Kontrollutvalgsbok» fra februar 2011 om at kommunene burde ha egne reglement for kontrollutvalget og i lys av det kommende kommunestyrevalget høsten 2011.

Kommuneloven er senere blitt endret i 2012 og 2013, som har fått innvirkning på gjeldende reglement og som gjør at saken nå legges fram for kontrollutvalg og kommunestyre. I følge departementets veileder bør uansett reglementet gjennomgå, og evt. revidere det, minimum en gang i valgperioden.

Gjeldende reglement følger som vedlegg 2 og er delt inn i 8 kapitler. Det omhandler bl.a. formål, valg og sammensetning, oppgaver, møte- og saksbehandling og andre forhold. Forslag til nytt reglement følger som vedlegg 1 og det er i kap. 8 endringene er.

I Trondheim kommune hadde de, på bakgrunn av egne erfaringer, utarbeidet et reglement for åpen høring. Deres reglement ble tatt inn som kapittel 8, slik at kommunene på Haugalandet var i forkant i 2011 dersom en slik spesiell sak skulle dukke opp hvor utvalget ønsket å benytte formen for informasjonsinnhenting.

Hva er høring

I denne saken brukes begrepet høring der kontrollutvalget i møte skaffer seg informasjon i en sak ved å be bestemte personer til å uttale seg muntlig, på spørsmål fra medlemmene. Høringen skiller seg fra den vanlige skriftlige saksforberedelsen ved at den skjer i møte og i muntlig form.

Kontrollutvalget har en rekke virkemidler i arbeidet sitt, og vide hjemler for å skaffe seg den informasjon som trengs for å klarlegge kontroll- og tilsynssaker. Kontrollutvalget må i ethvert tilfelle vurdere om en sak i tilstrekkelig grad kan klarlegges dersom ressursene ikke strekker til eller er mangelfulle. Eventuelt må utvalget, i tilfelle tidsnok, og om nødvendig ta opp med kommunestyret om å få tilført ekstra midler.

Informasjonsinnhenting

Kontrollutvalget handler på vegne av kommunestyret, og kan ifølge koml. § 77 " ..hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene".

Kontrollutvalget har ulike måter å skaffe seg informasjon på. Fra «verktøykassen» kan her nevnes stikkordsmessige følgende metoder (rangert etter hva som er minst og mest ressurskrevende):

- informasjonsinnsamling av sekretariatet,
- orientering fra rådmann og andre ansatte i møte,
- undersøkelse/begrenset undersøkelse av revisor,
- forvaltningsrevisjon innenfor et område,
- selskapskontroll,
- granskning av et spesielt tilfelle innenfor et område eller
- høring i regi av kontrollutvalget.

Fra de kommuner som har gjennomført høringer er erfaringen at dette er svært krevende å gjennomføre og avhengig av sakstype kan stille store krav til kontrollutvalget og dets sekretariat. Kontrollutvalget må holde fokus på kontrollperspektivet i slike saker, og ikke lar seg påvirke av noen som kan ønske et bestemt utfall av saken. Eksempel kan være påvirkning fra ordfører, andre politikere (posisjon/opposisjon), rådmannen, personer i administrasjonen, presse eller andre. Det er også viktig for alle parter at høringen er godt forberedt, foregår på en profesjonell, ryddig og god måte, og at eventuell inhabilitet blir avklart.

Normalt vil en høring være et resultat av en konkret kontroll- og tilsynssak som følger av revisjonsrapporter eller er et resultat av kontrollhandlinger utført av revisjonen, sekretariatet eller andre, ev. som et ledd i kontrollutvalgets planer for kontroll- og tilsynsarbeidet.

Den kan også begrunnes i forhold som medlemmene får kjennskap eller tar initiativ til å få undersøkt, eller det kommer anmodning fra politisk hold til kontrollutvalget om å følge opp et sakstilfelle. Saken kan også følge av hendelser i kommunen som har vakt oppmerksomhet, eksempelvis medieoppslag, leserinnlegg og debatter i aviser og sosiale media, som medlemmene ønsker å få undersøkt nærmere.

Forberedelse og viktige hensyn

Før kontrollutvalget bestemmer seg for bruk av høring, må kontrollutvalget ta stilling til en del prinsipielle forhold. Først og fremst må det være klart hva **formålet** med høringen er – hva er **hensikten** og er det kontrollutvalget selv som kan avgjøre (med vanlig flertall?) om høring skal gjennomføres?

Hvem som kan inviteres/innkalles til høring, og hva som er begrensninger/muligheter knyttet til dette, vil variere. Det er forskjell på om den inviterte/innkalte er ansatt i kommunen eller om det er en politiker, og ikke minst om kommunen er organisert etter formannskapsmodellen eller om den har en parlamentarisk styreform. Nærmere om dette og annet vises det til vedlagt veileder.

Begrensningene knytter seg først og fremst til møte- og opplysningsplikt for ansatte i kommunen, samt om høringen går for åpne eller lukkede dører.

Møter i folkevalgte organ i kommunen er normalt åpne, dvs. at informasjonen som bringes fram skal være tilgjengelig for alle.

Åpne og lukkede dører

Kontrollutvalget hadde den særregel før 01.07.13 at møtene kunne holdes for lukkede dører, med mindre utvalget selv hadde bestemt noe annet. Reglene nå er som for andre folkevalgte organ og lukking av møter er hjemlet i kommuneloven § 31. Dersom det legges fram opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt i møtet, **skal** det skje i lukket møte, jf. § 31 nr. 2 om taushetsplikt, der en i tillegg til hjemmelen må vise til aktuell lovbestemmelse som krever taushetsplikt. Koml. § 31 nr. 3 henviser til saker av tjenstlig karakter som alltid skal behandles for lukkede dører. Etter § 31 nr. 4 **kan** møtet lukkes når hensynet til personvern tilsier det, og § 31 nr. 5 når tungtveiende offentlige interesser tilsier lukking og opplysningene ellers ville ha vært unntatt offentlighet etter offentligloven dersom de hadde stått i et dokument.

Veilederen «Høring i kontrollutvalget?»

Det er ikke utarbeidet noen sentrale retningslinjer for høringer i kommunene. Både kontrollutvalgets mandat og Stortingets Reglement for høringer gir riktignok en viss veiledning. Dersom kontrollutvalget mener at man i en gitt situasjon kan tenke seg å bruke høring som et verktøy, er det anbefalt at det foreligger et reglement. På denne bakgrunn nedsatte styret i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) i 2013 en arbeidsgruppe som skulle utarbeide en veileder og forslag til reglement. Veilederen var ferdig våren 2014 og er nå overlevert Kommunelovutvalget for videre vurdering i deres arbeid.

Kontrollutvalget er direkte underlagt kommunestyret, og endring av reglement må derfor vedtas her, bl.a. for å legitimere kontrollutvalgets bruk av virkemiddelet og til at det internt i kommunen blir kjent at dette virkemiddelet kan benyttes. Det kan fort bli mye på en gang dersom det skal utarbeides nye retningslinjer, samtidig som man setter i gang en prosess med å gjennomføre en høring.

Kapittel 8 inneholder litt om forberedelser som skal gjøres, hvem som har plikt til å møte, hvilke rettigheter den som møter har, praktisk gjennomføring, utspørring osv. Arbeidsgruppas veileder og forslag til reglement følger som vedlegg 3.

Sekretariatets vurderinger

Sekretariatet har vurdert det slik at arbeidsgruppas forslag til nytt reglement nå bør legges til grunn og at dette erstatter tidligere reglement. Ny tekst under innledningen til kapittel 6 og hele kapittel 8 tar hensyn til den nye lovendringen for kontrollutvalg med hensyn til åpne og lukkede møter, som kom i 2013. Videre er også den innkaltes stilling bedre ivare tatt.

Sekretariatet vil gjøre oppmerksom på at kommunestyret bør ta stilling til hvor mange i kontrollutvalget som skal kunne bestemme at det skal gjennomføres høring. I følge vedtatt reglement pkt. 8.1 fra 2011 må det foreligge to tredjedels flertall. Dette er til forskjell fra Trondheims reglement, som bare krever en tredjedel av utvalsmedlemmene, og som de fleste kommunestyrene på Haugalandet i 2011 har vedtatt for sine kontrollutvalg.

Hvorfor det ble lagt inn to tredjedeler for Karmøy kommune har sekretariatet ikke funnet, men i det oppdaterte reglementet er det nå lagt inn at kontrollutvalget selv avgjør det med vanlig flertall om høring skal gjennomføres. Flertallsvedtak er i dag det vanlige i kommunale avgjørelser, men det i denne type saker også kan være argumenter som taler for både færre eller flere stemmer ved votering. På grunn av påregnede kostnader vil sak måtte bli lagt fram for kommunestyret om midler før iverksetting.

Videre gjøres det også oppmerksom på at dersom det er snakk om å benytte advokat eller andre bisittere som utløser honorar m.m., bør dekning av utgifter avklares som del av forberedelsene til høringen. Dette er da også tatt inn nytt kapittel 8.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kommunestyre vedtar å oppdatere reglementet for Karmøy kontrollutvalg som følge av lovendring om kontrollutvalg og lukking av møter.

Innledningen til kapittel 6 og kapittel 8 om høring endres i samsvar med vedlagt reglement.

Aksdal, 20.08.14

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

Reglement for Karmøy kontrollutvalg

Vedtatt av Karmøy kommunestyre 14.06.11, sak 44/11, endret 28.10.14, sak xx/14

VIRKEOMRÅDE

Kommuneloven (lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner) og kontrollutvalgsforskriften (forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, vedtatt av kommunal- og regionaldepartementet 15. juni 2004) gjelder i sin helhet for kontrollutvalgets virksomhet. I tillegg gjelder følgende reglement:

INNLEDNING

Kommunestyret har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen, og kan kreve enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. Kommunestyret kan gjøre om vedtak som er gjort av andre folkevalgte organ eller administrasjonen, i samme utstrekning som disse selv kan gjøre om vedtak, jf. kommuneloven § 76.

1. KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret forestå det løpende tilsyn med forvaltningen, under dette se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skiller seg i stor grad fra andre kommunale styrer, råd og utvalg da utvalget ikke skal drive politisk virksomhet, og heller ikke skal overprøve politiske prioriteringer gjort av andre folkevalgte organ.

Kontrollutvalget skal framstå som et kompetent, uavhengig, objektivt og synlig organ med høy integritet.

Kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer tilbys, tilsvarende som for kommunestyret, deltagelse på kommunens folkevalgtopplæring.

2. FORMÅL

Kontrollutvalget skal medvirke til å sikre den allmenne tillit til at de kommunale oppgavene blir ivarettatt på best mulig måte og i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Videre skal kontrollutvalget se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Utvalget skal bl.a. påse at:

- kommunen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- kommunens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- lov og regelverk etterleves i den kommunale forvaltningen,
- kommunens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og at
- kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte.

3. VALG OG SAMMENSETNING

Kontrollutvalget skal ha 7 medlemmer. Kommunestyret velger medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget som første sak etter valg av formannskap og ordfører/varaordfører i det konstituerende møte. Minst 1 av de valgte medlemmene i kontrollutvalget skal være medlem av kommunestyret.

Kommunestyret velger leder og nestleder. Utvalgslederen bør velges fra den listen som utgjør opposisjonen. Det bør tas hensyn til kontinuitet i utvalget.

Utelukket fra valg er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskapet, medlem og varamedlem av kommunalt styre, råd og utvalg med beslutningsmyndighet og ansatte i kommunen. Utelukket fra valg er også styremedlemmer i kommunalt eide selskap samt styremedlemmer i selskap som kommunen driver sammen med andre kommuner.

Kommunestyret kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer. Ved utskifting av ett eller flere medlemmer av utvalget, skal det foretas nyvalg av samtlige medlemmer.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalget skal følge lov og forskrifter og - så langt det passer - de regler og retningslinjer for saksbehandling, møteorden og møteledelse m.m. som er fastsatt i Karmøy kommune, jf. reglement for kommunestyre, formannskap og faste utvalg, vedtatt 17.03.03, sak 57/03 med evt. senere endringer.

4.1 Taushetsplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalget gjelder de allmenne reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven. Kontrollutvalgets medlemmer skriver under egen taushetserklæring.

4.2 Etikk

Utvalget skal ha fokus på kommunens etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggernes tillit til den kommunale virksomhet.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjoner som vil føre til at det kan stilles spørsmål ved vedkommendes integritet og de oppfordres til å la seg registrere i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGAVER

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve alle opplysninger, utredninger eller alle dokument, og gjøre undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

Ansvar for å gjennomføre vedtak ligger hos rådmannen, jf. kommuneloven § 23. Utvalget skal føre tilsyn med at vedtak blir satt i verk og etterlevd.

5.1 Internkontroll

Kontrollutvalget skal se til at forvaltningen av kommunen sine verdier er forsvarlig sikret ved et forsvarlig internt kontrollopplegg, og dersom det blir nødvendig gi innstilling med anbefalinger om at det må gjøres tiltak.

5.2 Årsregnskap/årsberetning

Kontrollutvalget skal se til at årsregnskapene til kommunen og kommunale selskap og foretak blir revidert på en trygg måte, og holde seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalget skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffe seg nødvendig innsyn i om regnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Kontrollutvalget gir uttalelse til kommunestyret om regnskapet, med kopi til formannskapet. Kopien må være formannskapet i hende tidnok til at det kan ta hensyn til uttalelsen før det gjør innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal se til at det årlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon av virksomheten til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursene blir forvaltet på en effektiv måte. Kontrollutvalget skal, innenfor de rammene som er gitt av kommunestyret, velge tema og utforme problemstillinger basert på en risiko- og vesentligsvurdering.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for en slik plan skal det gjennomføres en overordnet analyse av kommunens virksomhet basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen skal godkjennes av kommunestyret.

5.4 Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal se til at det blir ført kontroll med forvaltningen av kommunen sine interesser i selskap. I heleide kommunale selskap har kontrollutvalget rett til å være til stede på generalforsamlinger, representantskapsmøter og andre eierorgan. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles når det holdes slike møter.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsette regler for kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap.

5.5 Gransking

Kontrollutvalget skal kunne iverksette gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om en eller flere enkeltpersoner har gjort feil eller brutt regler.

Gransking kan iverksettes på eget initiativ eller dersom ordfører eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering fra rådmannen

Kontrollutvalget kan som ledd i å føre tilsyn med forvaltningen be rådmannen orientere om saker og aktuelle tema.

6. MØTE- OG SAKSBEHANDLING

Møtene i kontrollutvalget holdes for åpne dører jf. koml § 31, såframt utvalget selv ikke vedtar noe annet. Vedtaket må være begrunnet med gyldig lovhjemmel.

Dørene skal lukkes dersom utvalget skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, jf. § 31 nr. 2.

6.1 Forberedelser/møteinnkalling/sakliste

Sakliste blir satt opp av lederen i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal sendes til utvalgsmedlemmene og varamedlemmene, ordfører og revisor med høvelig varsel. De to sistnevnte har møte- og talerett i møtene til kontrollutvalget.

Rådmannen får normalt innkalling med sakliste til orientering, og møter når han blir innkalt til møtene. Rådmannen eller andre ansatte i kommunen kan bli innkalt til kontrollutvalget for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Når ansatte i kommunen blir innkalt inn til møte, skal rådmannen orienteres om dette på forhånd.

Rådmannen kan la seg representere av fullmektig når han/hun finner dette høvelig og kontrollutvalgslederen ellers samtykker. Kontrollutvalget kan òg invitere eksterne personer for å opplyse eller orientere om en sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlige, men saker som skal unntas offentligheten etter lov og forskrifter, skal gjøres anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merket "*Unntatt offentlighet i medhold av off.lov.*" blir bare sendt ut til de som skal ha slike dokument for å ta stilling i saken.

6.2 Møtestruktur

Utvalgsleder er møteleder. Ved forfall fungerer nestleder. Har begge forfall, blir særskilt møteleder valgt ved flertallsvalg.

Kontrollutvalget kan bare treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stede under møtet.

Vedtak blir fattet med flertall av de stemmene som blir avgitt. Ved likt stemmetall i andre saker enn valg, blir lederens stemme avgjørende.

Utvalget kan treffe vedtak i en sak som ikke stod på møtekartet, dersom ikke møteleder eller 1/3 av medlemmene setter seg imot dette.

6.3 Habil /inhabil

Kommuneloven § 40 pkt 3 gjelder og for kontrollutvalget. Når det blir spørsmål om et medlem er inhabil, skal ikke medlemmet være med å behandle spørsmålet, men gå fra møtet.

Dersom et medlem vet at hun/han vil være inhabil, må hun/han melde ifra om dette på forhånd, slik at varamedlem kan bli innkalt.

6.4 Tilbakemelding fra utvalget

Det skal førest møteprotokoll fra møtene. Revisor kan forlange sine uttalelser på møtet blir protokollert. Utskrift av møteprotokollen skal sendes til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordfører og rådmann, og dessuten til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennes i neste møte og bør være sendt ut på forhånd.

Særutskrifter fra kontrollutvalgsmøtet skal sendes til rådmannen eller revisor når det blir gjort vedtak som krever handling fra han/hun.

Saker fra kontrollutvalget skal normalt fremmes direkte til kommunestyret for behandling. I saker der kontrollutvalget har innstillingsrett, har verken rådmannen eller formannskapet anledning til å gi innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalget er knyttet til saker der kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid.

Dette gjelder blant annet:

- plan for selskapskontroll,
- rapporter fra gjennomførte selskapskontroller,
- plan for forvaltningsrevisjon,
- rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjoner,
- rapportering om saker som ikke er fulgt opp av administrasjonen.

Saker som skal realitetsbehandles av kommunestyret, må oversendes ordfører som egne saker.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalget skal se til at kommunestyret sine vedtak i forbindelse med gjennomførte forvaltningsrevisjoner, blir fulgt opp. Kontrollutvalget sitt ansvar for oppfølging er rettet mot både administrasjonen og andre folkevalgte organ. Kontrollutvalgte skal også rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyret sine merknader til forvaltningsrevisjonsrapporter er blitt fulgt opp. I tillegg skal det rapporteres om tidligere saker som etter utvalget sin mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

6.6 Uttalelser

Kontrollutvalget kan uttale seg i saker det får seg forelagt eller i saker de selv velger å behandle. Det er utvalget som organ som skal gi slik uttalelse.

6.7 Undersøkelse

Utvalget skal se til at det blir iverksatt undersøkelser når dette er vedtatt av kommunestyret. Utvalget skal selv sørge for at det blir foretatt undersøkelser når de finner det nødvendig.

Det foreligger plikt for rådmannen å rapportere eventuelle mistanker om mislighold og mulige avvik til revisjonen, som på sin side har plikt til å rapportere dette videre til kontrollutvalget.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret resultatet av de undersøkelser som er gjennomført og resultatet av disse. Dette kan skje ved at uttalelse til årsregnskapet blir sendt kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapporter og rapporter om selskapskontroll blir lagt fram for kommunestyret sammen med innstilling som også inneholder anbefalinger, samt at kontrollutvalget avlegger årsmeldingen som blir sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariat for kontrollutvalget

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har den sekretærhjelpen som utvalget trenger. Sekretariatet skal se til at de sakene som blir behandlet av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt.

Den som utfører sekretariatfunksjonen for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinje og pålegg som utvalget gir.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalget kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand fra sekretariat og revisjon når dette vurderes som nødvendig.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalget skal ha eget budsjett som omfatter kontroll og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget skal lage forslag til budsjett som skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Lederen og nestlederen har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker blir behandlet. Er leder eller nestleder hindret fra å møte, kan den utvalget peker ut, få møte- og talerett i kommunestyret i hans/hennes sted.

7.5 Informasjon

Det er normalt leder av kontrollutvalget som uttaler seg til pressen og andre, på vegne av kontrollutvalget, om saker som utvalget har til behandling.

7.6 Valg av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket skal gjøres etter innstilling fra kontrollutvalget.

7.7 Valg av revisor

Dersom kommunestyret vedtar å konkurranseutsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyret selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

8. HØRING

8.1 Virkeområde og formål

Kontrollutvalget kan avholde høringer innenfor sitt ansvarsområde. Med høring menes et møte i kontrollutvalget der en mottar muntlige forklaringer fra personer som er anmodet om å møte for å få belyst en spesiell sak eller et saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre kontrollutvalgets og kommunestyrets informasjonsbehov i kontrollsaker og en god fremdrift i høringen, samtidig som hensynet til de innkaltes rettssikkerhet ivaretas.

8.2 Forberedelse av høring

Kontrollutvalget kan med vanlig flertall beslutte at det skal avholdes høring i en kontrollsak, og hvem som skal kalles inn for å møte. Høringen skal i utgangspunktet være åpen, men kontrollutvalget kan likevel med vanlig flertall beslutte at hele eller deler av høringen skal være lukket. Beslutning om helt eller delvis å gjennomføre høringen for lukkede dører må begrunnes med gyldig lovhjemmel.

Kontrollutvalget må klart definere formålet med høringen og hva utvalget forventer å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalget ha en forventning om hvilken lærdom som kan trekkes ut av høringen kontra bruk av andre virkemidler.

Før høringen gjennomfører kontrollutvalget særskilte saksforberedende møter. Kontrollutvalget bør gjennomgå de problemstillinger som ønskes belyst, med sikte på å gjøre utspørringen mest mulig effektiv. Utvalget må også ta stilling til hvor mye bakgrunnsinformasjon som er nødvendig å innhente for gjennomføringen. Videre bør det fastsettes en fremdriftsplan for høringen.

Under de saksforberedende møter beslutter kontrollutvalget hvem som skal velges som hovedutspørrer under høringen, jf. § 4 tredje ledd. Kontrollutvalget kan i tillegg til hovedutspørrer også velge flere utspørrere blant utvalgets medlemmer. Valget av hovedutspørrere bør skje ut fra hensynet til å få saken allsidig belyst.

8.3 Den innkaltes stilling

Rådmannen har møteplikt ved innkalling til høring. Andre ansatte i kommunen kan innkalles direkte for å møte til høring. Rådmannen skal i slike tilfelle alltid varsles, og gis adgang til å være til stede. Spørsmål stilles direkte til den innkalte, men rådmannen skal gis adgang til å supplere forklaringen om ønskelig.

Eksterne aktører kan inviteres til å møte til høring for å gi opplysninger.

Den som kalles inn/inviteres til å møte til høring, skal varsles i så god tid som mulig. Innkallingen skal angi den eller de saker kontrollutvalget ønsker forklaring om. Kopi av dette reglement skal vedlegges. Det skal videre opplyses om høringen skal være åpen, og om det skal tas referat. De som møter skal ha tilgang til kontrollutvalgets saksdokumenter med mindre regler om unntak fra offentlighet/ taushetsplikt tilsier annet.

Dersom et spørsmål ikke kan besvares uten å røpe opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt, bør den innkalte gjøre kontrollutvalget oppmerksom på dette. Den innkalte kan anmode kontrollutvalget om å få avgis forklaring helt eller delvis for lukkede dører. Dersom det fremsettes slik anmodning, skal kontrollutvalget avbryte høringen, og behandle spørsmålet i lukket møte.

Den innkalte skal ha adgang til å medbringe en bisitter. Den innkalte har rett til å konferere med sin bisitter før svar avgis. Dersom møteleder gir adgang til dette, kan bisitteren supplere forklaringen. Dersom bisitter krever honorar må dekning av disse utgiftene avklares på forhånd.

8.4 Gjennomføringen av høringen

Kontrollutvalgets leder skal innledningsvis orientere om temaet for høringen og de prosedyrer som gjelder. Lederen påser at spørsmålene holder seg innenfor det tema som er angitt, og at den innkaltes rettssikkerhet ivaretas.

Før kontrollutvalget starter sin utspørring, skal den innkalte gis inntil 10 minutter til å gi sin versjon av saken. Lederen kan utvide den innkaltes taletid i den grad det anses nødvendig for sakens opplysning.

Høringen innledes med at valgt hovedutspørrer stiller sine spørsmål. Deretter får kontrollutvalgets øvrige medlemmer ordet til spørsmål i den rekkefølge de ber om dette. Etter at utspørringen er over, skal den innkalte gis mulighet til å gi en kort sluttkommentar.

Meningsutveksling mellom kontrollutvalgets medlemmer skal ikke finne sted under høringen. Medlemmene skal heller ikke kommentere de svar som avgis, annet enn der dette inngår som en naturlig del av et oppfølgingsspørsmål. Upassende eller fornærmelig atferd eller spørsmål er ikke tillatt. Dette skal påtales av møteleder.

Et medlem av kontrollutvalget kan kreve at høringen avbrytes for at kontrollutvalget skal behandle den videre fremdrift, herunder forslag om at høringen skal avsluttes eller fortsette for lukkede dører.

Kontrollutvalget kan bare motta taushetspliktbelagte opplysninger for lukkede dører. Under en åpen høring må kontrollutvalgets medlemmer ikke gjengi eller vise til opplysninger underlagt lov- eller instruksfestet taushetsplikt.

8.5 Etterarbeid

Kontrollutvalget skal utarbeide rapport fra høringen. Rådmannen skal gis anledning til å uttale seg til rapporten, jf. Koml § 77 nr. 6. Rådmannens uttalelse skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendes kommunestyret for sluttbehandling, med innstilling fra kontrollutvalget

9. IVERKSETTING

Reglementet trer i kraft straks det er vedtatt.

Reglement for Karmøy kontrollutvalg

Vedtatt av Karmøy kommunestyre 14.06.11, sak 44/11 (08/1307)

VIRKEOMRÅDE

Kommuneloven (lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner) og kontrollutvalgsforskriften (forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, vedtatt av kommunal- og regionaldepartementet 15. juni 2004) gjelder i sin helhet for kontrollutvalgets virksomhet.

I tillegg gjelder følgende reglement:

INNLEDNING

Kommunestyret har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen, og kan kreve enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. Kommunestyret kan gjøre om vedtak som er gjort av andre folkevalgte organ eller administrasjonen, i samme utstrekning som disse selv kan gjøre om vedtak, jf. kommuneloven § 76.

1 KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret forestå det løpende tilsyn med forvaltningen, under dette se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skiller seg i stor grad fra andre kommunale styrer, råd og utvalg da utvalget ikke skal drive politisk virksomhet, og heller ikke skal overprøve politiske prioriteringer gjort av andre folkevalgte organ.

Kontrollutvalget skal framstå som et kompetent, uavhengig, objektivt og synlig organ med høy integritet.

Kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer tilbys, tilsvarende som for kommunestyret, deltagelse på kommunens folkevalgtopplæring.

2 FORMÅL

Kontrollutvalget skal medvirke til å sikre den allmenne tillit til at de kommunale oppgavene blir ivarettatt på best mulig måte og i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Videre skal kontrollutvalget se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Utvalget skal bl.a. påse at:

- kommunen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- kommunens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- lov og regelverk etterleves i den kommunale forvaltningen,
- kommunens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og at
- kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte.

3 VALG OG SAMMENSETNING

Kontrollutvalget skal ha 7 medlemmer. Kommunestyret velger medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget som første sak etter valg av formannskap og ordfører/varaordfører i det konstituerende møte. Minst 1 av de valgte medlemmene i kontrollutvalget skal være medlem av kommunestyret.

Kommunestyret velger leder og nestleder. Utvalgslederen bør velges fra den listen som utgjør opposisjonen. Det bør tas hensyn til kontinuitet i utvalget.

Utelukket fra valg er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskapet, medlem og varamedlem av kommunalt styre, råd og utvalg med beslutningsmyndighet og ansatte i kommunen. Utelukket fra valg er også styremedlemmer i kommunalt eide selskap samt styremedlemmer i selskap som kommunen driver sammen med andre kommuner.

Kommunestyret kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer. Ved utskifting av ett eller flere medlemmer av utvalget, skal det foretas nyvalg av samtlige medlemmer.

4 GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalget skal følge lov og forskrifter og - så langt det passer - de regler og retningslinjer for saksbehandling, møteorden og møteledelse m.m. som er fastsatt i Karmøy kommune, jf Reglement for kommunestyre, formannskap og faste utvalg, vedtatt 17.03.03, sak 57/03, endret 14.06.11, sak /11.

4.1 Taushetsplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalget gjelder de allmenne reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven. Kontrollutvalgets medlemmer skriver under egen taushetserklæring.

4.2 Etikk

Utvalget skal ha fokus på kommunens etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggernes tillit til den kommunale virksomhet.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjoner som vil føre til at det kan stilles spørsmål ved vedkommendes integritet og de oppfordres til å la seg registrere i KS sitt styrevervregister.

5 OPPGAVER

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve alle opplysninger, utredninger eller alle dokument, og gjøre undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

Ansvar for å gjennomføre vedtak ligger hos rådmannen, jf. kommuneloven § 23. Utvalget skal føre tilsyn med at vedtak blir satt i verk og etterlevd.

5.1 Internkontroll

Kontrollutvalget skal se til at forvaltningen av kommunen sine verdier er forsvarlig sikret ved et forsvarlig internt kontrollopplegg, og dersom det blir nødvendig gi innstilling med anbefalinger om at det må gjøres tiltak.

5.2 Årsregnskap/årsberetning

Kontrollutvalget skal se til at årsregnskapene til kommunen og kommunale selskap og foretak blir revidert på en trygg måte, og holde seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalget skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffe seg nødvendig innsyn i om regnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Kontrollutvalget gir uttalelse til kommunestyret om regnskapet, med kopi til formannskapet. Kopien må være formannskapet i hende tidnok til at det kan ta hensyn til uttalelsen før det gjør innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal se til at det årlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon av virksomheten til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursene blir forvaltet på en effektiv måte. Kontrollutvalget skal, innenfor de rammene som er gitt av kommunestyret, velge tema og utforme problemstillinger basert på en risiko- og vesentligvurdering.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for en slik plan skal det gjennomføres en overordnet analyse av kommunens virksomhet basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen skal godkjennes av kommunestyret.

5.4 Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal se til at det blir ført kontroll med forvaltningen av kommunen sine interesser i selskap. I heleide kommunale selskap har kontrollutvalget rett til å være til stede på generalforsamlinger, representantskapsmøter og andre eierorgan. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles når det holdes slike møter.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsette regler for kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap.

5.5 Gransking

Kontrollutvalget skal kunne iverksette gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om en eller flere enkeltpersoner har gjort feil eller brutt regler.

Gransking kan iverksettes på eget initiativ eller dersom ordfører eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering fra rådmannen

Kontrollutvalget kan som ledd i å føre tilsyn med forvaltningen be rådmannen orientere om saker og aktuelle tema.

6 MØTE- OG SAKSBEHANDLING

Møtene i kontrollutvalget skal holdes for åpne dører jf forskrift § 19, dersom ikke utvalget selv har vedtatt noe annet, forskrift § 19 og utvalgets vedtak 24.11.10, sak 20/10.

Dørene skal likevel lukkes dersom utvalget skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt.

6.1 Forberedelser/møteinnkalling/sakliste

Sakliste blir satt opp av lederen i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal sendes til utvalgsmedlemmene og varamedlemmene, ordfører og revisor med høvelig varsel. De to sistnevnte har møte- og talerett i møtene til kontrollutvalget.

Rådmannen får normalt innkalling med sakliste til orientering, og møter når han blir innkalt til møtene. Rådmannen eller andre ansatte i kommunen kan bli innkalt til kontrollutvalget for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Når ansatte i kommunen blir innkalt inn til møte, skal rådmannen orienteres om dette på forhånd.

Rådmannen kan la seg representere av fullmektig når han/hun finner dette høvelig og kontrollutvalgslederen ellers samtykker. Kontrollutvalget kan òg invitere eksterne personer for å opplyse eller orientere om en sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlige, men saker som skal unntas offentligheten etter lov og forskrifter, skal gjøres anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merket "*Unntatt offentlighet i medhold av off.lov.*" blir bare sendt ut til de som skal ha slike dokument for å ta stilling i saken.

6.2 Møtestruktur

Utvalgsleder er møteleder. Ved forfall fungerer nestleder. Har begge forfall, blir særskilt møteleder valgt ved flertallsvalg.

Kontrollutvalget kan bare treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stede under møtet.

Vedtak blir fattet med flertall av de stemmene som blir avgitt. Ved likt stemmetall i andre saker enn valg, blir lederens stemme avgjørende.

Utvalget kan treffe vedtak i en sak som ikke stod på møtekartet, dersom ikke møteleder eller 1/3 av medlemmene setter seg imot dette.

6.3 Habil /inhabil

Kommuneloven § 40 pkt 3 gjelder og for kontrollutvalget. Når det blir spørsmål om et medlem er inhabilt, skal ikke medlemmet være med å behandle spørsmålet, men gå fra møtet.

Dersom et medlem vet at hun/han vil være inhabil, må hun/han melde ifra om dette på forhånd, slik at varamedlem kan bli innkalt.

6.4 Tilbakemelding fra utvalget

Det skal førest møteprotokoll fra møtene. Revisor kan forlange sine uttalelser på møtet blir protokollert. Utskrift av møteprotokollen skal sendes til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordfører og rådmann, og dessuten til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennes i neste møte og bør være sendt ut på forhånd.

Særutskrifter fra kontrollutvalgsmøtet skal sendes til rådmannen når det blir gjort vedtak som krever handling fra han/hun.

Saker fra kontrollutvalget skal normalt fremmes direkte til kommunestyret for behandling. I saker der kontrollutvalget har innstillingsrett, har verken administrasjonssjef eller folkevalgt organ anledning til å gi innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalget er knyttet til saker der kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid. Dette gjelder blant annet:

- plan for selskapskontroll,
- rapporter fra gjennomførte selskapskontroller,
- plan for forvaltningsrevisjon,
- rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjoner,
- rapportering om saker som ikke er fulgt opp av administrasjonen.

Saker som skal realitetsbehandles av kommunestyret, må oversendes ordfører som egne saker.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalget skal se til at kommunestyret sine vedtak i forbindelse med gjennomførte forvaltningsrevisjoner, blir fulgt opp. Kontrollutvalget sitt ansvar for oppfølging er rettet mot både administrasjonen og andre folkevalgte organ. Kontrollutvalgte skal også rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyret sine merknader til forvaltningsrevisjonsrapporter er blitt fulgt opp. I tillegg skal det rapporteres om tidligere saker som etter utvalget sin mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

6.6 Uttalelser

Kontrollutvalget kan uttale seg i saker det får seg forelagt eller i saker de selv velger å behandle. Det er utvalget som organ som skal gi slik uttalelse.

6.7 Undersøkelse

Utvalget skal se til at det blir iverksatt undersøkelser når dette er vedtatt av kommunestyret. Utvalget skal selv sørge for at det blir foretatt undersøkelser når de finner det nødvendig.

Det foreligger plikt for rådmannen å rapportere eventuelle mistanker om mislighold og mulige avvik til revisjonen, som på sin side har plikt til å rapportere dette videre til kontrollutvalget.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret resultatet av de undersøkelser som er gjennomført og resultatet av disse. Dette kan skje ved at uttalelse til årsregnskapet blir sendt kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapporter og rapporter om selskapskontroll blir lagt fram for kommunestyret sammen med innstilling som også inneholder anbefalinger, samt at kontrollutvalget avlegger årsmeldingen som blir sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariat

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har den sekretærhjelpen som utvalget trenger. Sekretariatet skal se til at de sakene som blir behandlet av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt.

Den som utfører sekretariatfunksjonen for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinje og pålegg som utvalget gir.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalget kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand fra sekretariat og revisjon når dette vurderes som nødvendig.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalget skal ha eget budsjett som omfatter kontroll og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget skal lage forslag til budsjett som skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Lederen og nestlederen har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker blir behandlet. Er leder eller nestleder hindret fra å møte, kan den utvalget peker ut, få møte- og talerett i kommunestyret i hans/hennes sted.

7.5 Informasjon

Det er normalt leder av kontrollutvalget som uttaler seg til pressen og andre, på vegne av kontrollutvalget, om saker som utvalget har til behandling.

7.6 Valg av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket skal gjøres etter innstilling fra kontrollutvalget.

7.7 Valg av revisor

Dersom kommunestyret vedtar å konkurranseutsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyret selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

8 ÅPNE HØRINGER

8.1 Åpne høringer

Kontrollutvalget kan avholde høringer innenfor sitt ansvarsområde. Med høring menes et møte i utvalget der den mottar muntlige forklaringer fra personer som er innkalt for å få belyst en spesiell sak eller saksområde. Høringene avholdes i henhold til reglement for kommunestyret, samt etter denne bestemmelsen.

To tredjedeler av utvalgsmedlemmene kan bestemme at det skal avholdes høring.

Høringen skal i utgangspunktet være åpen, men utvalget kan med vanlig flertall beslutte at hele eller deler av høringen kan være lukket, eksempelvis som følge av at de som skal høres kun ønsker å uttale seg i lukket møte. Utvalget kan bare motta taushetsbelagte opplysninger for lukkede dører. Under en åpen høring må utvalgets medlemmer ikke gjengi eller vise til opplysninger som er underlagt taushetsplikt.

8.2 Formål

Formålet med bestemmelsen er å sikre kontrollutvalgets informasjonsbehov, en god fremdrift i høringen og å ivareta den innkaltes rettssikkerhet.

8.3 Forberedelse av høringen

Før høringen gjennomfører kontrollutvalget et saksforberedende møte. På dette møtet skal utvalget gjennomgå hvilke problemstillinger som ønskes belyst. Det skal videre fastsettes en framdriftsplan for møtet som bl.a. kan fastsette taletid for den enkelte som er innkalt, rekkefølge og hovedspørsmål.

På det saksforberedende møtet skal det velges en hovedutspørter for høringen.

8.4 Den innkaltes stilling

Innkallingen skal sendes i så god tid som mulig. Det skal opplyses om hvilke sak eller saksområde som er tema for høringen, informeres om mulighet til å reservere seg fra å møte for eksterne aktører, og mulighet for alle til å kreve å høres i lukket møte. Kopi av dette reglementet skal følge innkallingen.

Den innkalte skal ha tilgang til utvalgets saksdokumenter dersom disse ikke er underlagt taushetsplikt.

Den innkalte har anledning til å ha med seg bisitter(e) og har rett til å konferere med bisitter(e) før svar avgis. Bisitter(ene) kan også supplere forklaringen.

De innkalte avgjør selv om de vil besvare utvalgets spørsmål, og kan anmode om å få avgi forklaring for lukkede dører. Dersom slik anmodning fremsettes, skal høringen avbrytes og avgjørelsen tas i lukket møte.

8.5 Gjennomføring av høringen

Utvalgsleder innleder høringen ved å orientere om temaet for høringen og de prosedyrer som gjelder. Før utvalget starter utspørringen skal den innkalte få anledning til å gi en framstilling av saken.

Etter at hovedutspører er ferdig med sine spørsmål, kan utvalgsmedlemmene stille oppfølgingsspørsmål. Den innkalte skal gis anledning til å sammenfatte saken etter at utspørringen er ferdig. Meningsutveksling mellom utvalgsmedlemmer skal ikke finne sted under høringen.

Det skal ikke voteres eller treffes konklusjoner under høringen. Utvalget avgjør i møte hvordan opplysningene som framkom under høringen skal følges opp. Det skal føres referat fra høringen.

8.6 Kunngjøring

Åpne høringer i kontrollutvalget skal kunngjøres.

9 IKRAFTREDELSE

Reglementet trer i kraft straks det er vedtatt.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	27.08.14	25/14

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REVISORS EGENERKLÆRING FOR 2014

Vedlegg: Revisors egenerklæring, datert 15.08.14

Saksorientering:

Kommunelovens § 79 og forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) kap. 6 (§§ 13 – 15) slår fast at oppdragsansvarlig revisor for kommuner skal være uavhengig i forhold til den reviderte virksomhet.

Forskriften slår også fast at oppfølging av dette kravet ligger til kontrollutvalget. Ifølge kommunelovens § 79 skal den som foretar revisjon for en kommune ikke ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisors nærstående har en slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. I tillegg sier forskriftens §§ 13 og 14 noe om hvilke krav som stilles for at revisor skal være uavhengig, og hvilke begrensninger som finnes for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering:

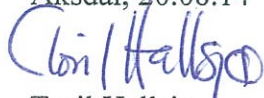
I følge revisjonsforskriftens § 15 skal oppdragsansvarlig revisor årlig, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er bare oppdragsansvarlig revisor som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Revisor gjør i vedlagte erklæring rede for sin uavhengighet overfor kommunen i samsvar med kravene i kommuneloven og i revisjonsforskriften. Det går her fram at det ikke foreligger noe som tilsier at revisor ikke er uavhengig i forhold til Karmøy kommune. Erklæringen gis på revisors eget ansvar og skal ikke godkjennes av kontrollutvalget, men tas til orientering.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar den framlagte uavhengighetserklæring av 15.08.14 fra oppdragsansvarlig revisor Else Holst-Larsen, Deloitte AS til orientering.

Aksdal, 20.08.14

Toril Hallsjø
Utvalgssekretær

Deloitte AS
Sundgaten 119
Postboks 528
NO-5527 Haugesund
Norway

Tlf.: +47 52 70 25 40
Faks: +47 52 70 25 41
www.deloitte.no

Til kontrollutvalget Karmøy kommune

15. august 2014

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 15.08.14
Journalført: 14/257/Ala
Arkivkode: 216

Vurdering av uavhengighet

Innledning

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. Ved Deloitte's planlegging av oppdraget vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt i planleggingen. Oppdragsansvarlig revisors skriftlige egenvurdering skal ligge som et vedlegg til denne vurderingen.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kap. 6) setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven

8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>
Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt. 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Karmøy kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Karmøy kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i> <i>Før slike tjenester utføres av Deloitte AS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i> <i>Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i>
Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Karmøy kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>

Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Deloitte AS for tiden opptrer som fullmektig for Karmøy kommune.</i>
Pkt. 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tillitten til min uavhengighet og objektivitet.</i>

Med vennlig hilsen
Deloitte AS

Else Holst-Larsen
statsautorisert revisor

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	26/14
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	E 151	

BUDSJETT FOR 2015 - KONTROLL OG TILSYN – KONTROLLUTVALGETS FORSLAG

Vedlegg: Forslag til budsjett for 2015

Saksorientering:

Kontrollutvalget har et vidt arbeidsfelt og er kun underordnet kommunestyret. Kontrollutvalgets tilsyn er ikke avgrenset til bare å gjelde økonomiske forhold. Kontrollutvalget skal også påse at saksforberedelse og beslutningsprosesser, både i administrasjonen og i de øvrige politiske organer, fungerer på en måte som garanterer oppfyllelse av alle faglige krav og ivaretar grunnleggende rettssikkerhetshensyn overfor kommunens innbyggere og andre som måtte bli berørt av vedtakene.

Kontrollutvalgets ansvar er i første rekke et påseer-ansvar, og utvalgets rolle vil først og fremst være en bestiller. En viktig del av dette ansvaret vil være å påse at bestillingene til revisor tilfredsstiller kommunens behov til enhver tid.

Dersom kontrollutvalget ønsker å foreta en tilleggsbestilling hos revisor utover vedtatt ramme, må utvalget anmode kommunestyret om en høyere ramme.

Kontrollutvalget har et lovpålagt ansvar for å utarbeide budsjettforslaget for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Da kontrollutvalget kun er underlagt kommunestyret, skal kontrollutvalgets budsjettvedtak i henhold til forskriften legges fram for kommunestyret i forbindelse med at kommunen samlede budsjett for 2015 skal vedtas. Dersom kontrollutvalget innstilling er lagt inn i fra administrasjonen i rådmannens budsjettforslag er det antatt det ikke nødvendig å legge det fram som egen sak.

Budsjettet skal omfatte alle utgifter forbundet med kontrollutvalgets, sekretariatets og revisjonens samlede virksomhet. Dette gir kontrollutvalget et forpliktende ansvar for budsjett og regnskap tilsvarende det de enkelte resultatenheter i kommunen har. Forskriften pålegger kommunen å ha en forsvarlig revisjonsordning og et uavhengig sekretariat. Budsjettforslaget omfatter derfor **lovpålagte** oppgaver.

I rapporten ”85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane” var **tilråding 73**:

- *Kommunestyra må setje av tilstrekkelege ressursar til kontrollutvalet sitt arbeid, mellom anna til rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.*

Forskrift om kontrollutvalg § 18 sier følgende om budsjettbehandlingen:

Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyre”.

Budsjettforslaget er delt inn i tre hovedpunkter: utgifter til kontrollutvalgets samlede virksomhet, utgifter til kjøp av sekretariatstjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Kontrollutvalgets utgifter

Kontrollutvalgets egne utgifter er videreført som i inneværende år. Kontrollutvalget fastsetter ikke selv møtegodtgjørelsen, men den er innarbeidet i budsjettforslaget for å synliggjøre samlede tilsyns- og kontrollutgifter. Budsjettet forutsetter en aktivitet i utvalget som tidligere år med ca 8 møter i kalenderåret.

Kontrollutvalget har åpne møter og det er lagt inn budsjettmidler til tilsynsvakt. Møtene avholdes på rådhuset. Bevertning på møtene er lagt inn med enkel møtemat levert fra rådhusets kantine. Det er lagt inn midler til kursdeltakelse og medlemskap i nettverk for kontrollutvalg. Budsjettforslaget er for øvrig basert på utvalgets framlegg i fjor.

Sekretariatet

Karmøy kommune er medeier i det interkommunale selskapet Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS og kjøper sekretariatstjenestene for kontrollutvalget herfra. Representantskapet vedtok budsjettet for 2015 i møte 28.04.14, sak 9/14. Budsjettet er utarbeidet på bakgrunn av selskapsavtalen, der det skal betales en årlig fast grunnsum og etter medgått timeforbruk basert på eierandel.

Kostnadene for Karmøy neste år er satt til kr 324.000, som utgjør en økning på 4 %. I prisen innbefatter normal aktivitet i utvalget, saksbehandling, utsending av innkallinger og utskrifter, arkivhold m.m.

Revisjonskostnadene

Regnskapsrevisjonen utføres innenfor fastsatt lovbestemte krav og til en fast pris med Deloitte AS. I anbudet er det lagt opp til opsjon for kjøp av timer til forvaltningsrevisjon og andre kontroller med opptil 600 timer, men det er budsjettmidler til å øke evt. bestilling til opp til 750 timer. For 2014 ble det budsjettert med litt over 1 mill kr. For 2015 bør det budsjetteres med kr 1.080.000 til kjøp av revisjonstjenester da det i rammeavtalen er tatt inn rett for leverandør å heve timeprisen årlig i takt med SSBs konsumprisindeks.

Kontrollutvalgets samlede budsjettforslag

For oversikt over budsjettforslaget for 2015, se eget vedlegg. Kommunen betaler merverdiavgift på kjøp av tjenester fra revisor. Disse blir refundert, slik at denne posten skal gå i 0. Det blir foreslått et samlet budsjett på kr 1.628.000 eksklusiv mva for kontroll og tilsyn for 2015.

Kontrollutvalget er direkte underlagt kommunestyret. Forskriften pålegger derfor kommunen å sørge for at kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret, slik at dette forslaget er kjent for kommunestyret når totalbudsjettet skal behandles.

Sekretariatet forutsetter at dersom det skjer en reduksjon i budsjettforslaget, skal det skje av formannskap/kommunestyre i tråd med forskriftene og ikke av administrasjonen. Dersom kommunestyret vedtar endringer i kontrollutvalgets budsjettforslag må dette meldes til kontrollutvalgets sekretariat.

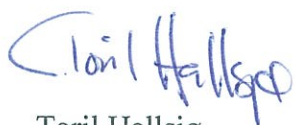
Saken legges frem for kontrollutvalget til diskusjon knyttet til utvalgets prioriteringer for kommende år, samt en anbefaling til kommunestyret for kommende års ramme for kontroll og tilsynsarbeidet.

SEKRETARIATETS INNSTILLING:

Karmøy kontrollutvalg fremmer forslag om budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Karmøy kommune med en totalramme på **kr 1.628.000 ekskl. mva** for 2015 fordelt med følgende:

Kontrollutvalget	kr	224.000
Kjøp av sekretærtjenester	kr	324.000
Kjøp av revisjonstjenester	kr	1.080.000

Aksdal, 20.08.14

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær

BUDSJETT 2015

11000 KONTROLL OG REVISJON - KARMØY KOMMUNE

ART I KOSTRA	TEKST	KONTROLL- UTVALG	SEKRE- TARIAT	REVISJON (RR, FR, SK)	TOTALT TILSYN OG KONTROLL 2015	UTVALGETS BUDSJETT 2014	Merk- nader
1080	Godtgjørelse til kontrollutvalget	71 000	-	-	71 000	71 000	2, 3
1030	Ekstrahjelp/vakt	18 000	-	-	18 000	18 000	
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	26 000	-	-	26 000	26 000	
1099	Arbeidsgiveravgift	10 000	-	-	10 000	10 000	
0	Lønnsutgifter	125 000	-	-	125 000	125 000	
1115	Bevertning	10 000	-	-	10 000	10 000	
1140	Annonsering	-	-	-	-	-	
1150	Kurs/opplæring	70 000	-	-	70 000	74 000	
1160	Skyss- og kostgodtgjørelse	12 000	-	-	12 000	18 000	
1195	Medlemskap og kontingenter	7 000	-	-	7 000	6 000	
1	Andre utgifter	99 000	-	-	99 000	108 000	
(utgår)1350	HKR IS	-	-	-	-	-	
1370	Kjøp av revisjon			1 080 000	1 080 000	1 060 000	4
1375	Kjøp fra HKS IKS	-	324 000	-	324 000	311 000	5
3	Kjøp av tjenester	-	324 000	1 080 000	1 404 000	1 371 000	
	TOTALT	224 000	324 000	1 080 000	1 628 000	1 604 000	

Merknader:

1. KOSTRA funksjon 100 Politisk styring og kontrollorganer brukes for samtlige utgifter i tabellen over i tråd med Hovedveileder 2008
2. Forutsetter 8 moter i kontrollutvalget med 7 medlemmer i året
3. Lagt inn motegodtgjørelse for deltakelse på generalforsamlinger/representantskapsmoter som del av selskapskontroll
4. Budsjettert beløp for revisjon innebærer timer til regnskapsrevisjon, samt timer til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
5. Beløp innebærer saksbehandling for utvalget, moteavvikling (inkludert innkalling og motereferat)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	27/14
Kommunestyret	28.10.14	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	14/216/tha/

REVISJONSAVTALEN – BRUK AV OPSJON MED FORLENGELSE TIL 30.06.16

Saksorientering:

Etter § 16 i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner er det kommunestyret *selv*, etter innstilling fra kontrollutvalget, som avgjør hvilken revisjonsordning kommunen skal ha og som foretar valg av revisor dersom tjenesten konkurranseutsettes.

Karmøy kommunestyre vedtok i møte 14.06.11, sak 43/11, å konkurranseutsette revisjonstjenesten for aller første gang. Kontrollutvalget fikk fullmakt til å gjennomføre anbudsprosessen i hht regler om offentlige anskaffelser. Kontrollutvalgssekretariatet forberedte saken. Anbudet ble lyst ut på samme tidspunkt som anbudet for Haugesund kommune.

Karmøy kommunestyre vedtok i møte 22.11.11, sak 67/11:

Karmøy kommune inngår avtale med revisjonsselskapet Deloitte om levering av revisjonstjenester til Karmøy kommune i perioden 01.07.2012 – 30.06.2015.

I avtalen ble det tatt inn at kommunen har en ensidig opsjon til å kunne forlenge avtaletiden med 1 år. I etterkant er sekretariatet blitt kjent med at mange kommuner inngår 4-årige revisjonsavtaler med opsjon om forlengelse med 1 år eller eventuelt 2 år.

Konkurranseutsetting av tjenester er en omfattende prosess. Konkurranses grunnlaget og tildelingskriteriene må utarbeides og godkjennes av kontrollutvalget. Anbudet skal så kunngjøres på DOFFIN med rimelige frist og tilbudene skal gjennomgås. Innstillingssak skal skrives og legges fram for kontrollutvalget og deretter kommunestyret. Inngåelse av kontrakt skrives etter at vedtak foreligger.

Normalt regnes tidsforløpet ved en anbudsprosess på ½ -¾ år. Ved forrige anbudsprosess var det oppstart på forsommeren 2011, anbudsfrist i august og politisk behandling høsten 2011. På grunn av skifte av daglig leder ved sekretariatet og oppstart av ny periode etter kommunestyrevalget 2011, ble kontrakt med de ulike revisjonsfirmaene (4 selskaper og 10 kommuner) først underskrevet våren 2012.

Erfaringene med leveranse av revisjonstjenester fra Deloitte har etter sekretariatets syn så langt vært gode. Sekretariatet har sendt forslag om bruk av opsjon til uttalelse til administrasjonen. Det er fra rådmannen i e-post 12.08.14 kommet følgende tilbakemelding:

Karmøy kommune anbefaler at kontrollutvalgene benytter seg av opsjonen på 1 år.

På dette grunnlag vil sekretariatet legge forslag om at opsjonen blir benyttet.

Dersom opsjon benyttes ser sekretariatet for seg at ny anbudsrunde igangsettes ved at konkurransegrunnlaget legges fram for kontrollutvalgene til våren 2015 og anbudene lyses ut som konkurranse med forhandlinger på forsommeren. Denne anskaffelsesprosedyren med forhandlinger ble benyttet ved konkurranseutsetting av revisjonen for sju av kommunene på Haugalandet på nyåret 2012, og ble godt mottatt av alle parter. Sekretariatet vil anbefale at prosedyren også benyttes ved neste konkurranseutsetting.

Innleverte tilbud legges så fram for kontrollutvalgene tidlig høst, før konstituerende valg av nye representanter til ny kommunestyreperiode. Utvalgets innstilling vil da bli lagt fram for de nyvalgt kommunestyremedlemmene nov./des. 2015 og ny avtale med nåværende eller ny leverandør gjøres gjeldende fra 01.07.16.

Etter forskriften § 16 er det, som tidligere nevnt, kommunestyret *selv* som foretar valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget. Sekretariatet mener det også må gjelde for bruk av opsjon, slik at saken videresendes til kommunestyret.

SEKRETARIATETS INNSTILLING:

Karmøy kommunestyre vedtar å benytte seg av retten til å forlenge avtalen med revisjonsselskapet Deloitte AS om levering av revisjonstjenester til Karmøy kommune i perioden 01.07.15 – 30.06.16.

Aksdal, 15.08.14

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	27.08.14	28/14
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

PROSJEKTPLAN - SELSKAPSKONTROLL AV HAUGALAND KRAFT AS OG HAUGALAND NÆRINGS-PARK AS

Vedlegg:

Prosjektplan – Selskapskontroll av Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS fra Deloitte AS **to versjoner** (side 21 om timefordeling: Unntatt off. Offl § 13, jf § Fvl 13)

Bakgrunn

Kontrollutvalget ba i møte 11.06.14, sak 20/14 om at det ble lagt fram utkast til prosjektmandat for selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Haugaland Kraft AS inkludert datterselskap til første møte til høsten. Selskapet er blant de prioriterte i plan for selskapskontroll i Karmøy 2012-2016.

Saksorientering:

Deloitte AS har oversendt utkast til hvordan prosjektet kan gjennomføres den 19.08.14, se vedlegg. Prosjektplanen er i to versjoner, hvor timefordelingen er unntatt offlighet (Offl. § 13, Fvl § 13).

Hovedformålet med selskapskontrollen vil være å undersøke og vurdere om Haugaland Kraft AS og datterselskapet Haugaland Næringspark AS har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk.

Følgende problemstillinger vil bli undersøkt:

- 1. I hvilken grad har eierkommunene utarbeidet eierstrategier eller andre føringer for Haugaland Kraft?*
- 2. Hvordan samhandler eierkommunene når det gjelder eierstyring og oppfølging av Haugaland Kraft?*
- 3. Hvordan er styrerepresentantene valgt og i hvilken grad er det stilt bestemte krav til kvalifikasjoner o.l.?*
- 4. Hvordan blir eierkommunene informert om driften og utviklingen i selskapet og datterselskapet?*
- 5. Er det en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom eiere, styret og selskapets daglige ledelse i Haugaland Kraft og i Haugaland Næringspark?*

6. *I hvilken grad blir krav, retningslinjer og anbefalinger fra eierne og KS fulgt opp av Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark?*
 - a. *Driver selskapene i samsvar med vedtektene og sentrale krav/føringer fra eierkommunene?*
 - b. *Følger selskapene opp sentrale anbefalinger fra KS?*
7. *I hvilken grad har Haugaland Kraft etablert en tilfredsstillende styring av datter--selskapet Haugaland Næringspark?*
8. *I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert system og rutiner for å sikre at selskapet driver i samsvar med sentrale bestemmelser i aksjeloven?*
 - a. *I hvilken grad gjennomfører selskapene generalforsamlinger i samsvar med bestemmelser i aksjeloven?*
 - b. *I hvilken grad utøver selskapsstyrene sitt tilsynsansvar i samsvar med bestemmelser i aksjeloven?*
9. *I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?*
 - a. *I hvilken grad har selskapene etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjetter?*
 - b. *I hvilken grad gjennomfører selskapene risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?*
 - c. *I hvilken grad har selskapene etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett i større prosjekter?*
 - d. *Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med eierne sine uttrykte forventninger?*
10. *I hvilken grad har selskapene etablert retningslinjer for innkjøp?*
11. *I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert retningslinjer som bidrar til å sikre etisk atferd og å unngå økonomiske misligheter?*
 - a. *Hva omfatter selskapenes etiske retningslinjer og hvordan er disse gjort kjent blant de ansatte?*
 - b. *I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger knyttet til faren for økonomiske misligheter?*

- c. I hvilken grad er det etablert rutiner og kontroller knyttet til å forhindre og eventuelt avdekke økonomiske misligheter?*
- d. Er det etablert rutiner for varsling og hvordan er eventuelt disse gjort kjent blant de ansatte?*
- 12. I hvilken grad Haugaland Kraft etablert retningslinjer når det gjelder kjøp av eierdeler i andre selskap og hvordan blir eventuelt disse etterlevd?**
- a. I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger knyttet til kjøp av eierdeler i andre selskaper?*
- b. I hvilken grad blir eierkommunene involvert ved kjøp av eierdeler i andre selskaper?*
- c. I hvilken grad sikrer Haugaland Kraft at selskap som en har eierdeler i har retningslinjer som bidrar til å sikre etisk atferd og å unngå økonomiske misligheter?*
- 13. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert retningslinjer knyttet til sponsing, og i hvilken grad blir disse etterlevd?**
- 14. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS) i samsvar med bestemmelser internkontrollforskriften?**
- 15. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS analyse og utarbeidet en beredskapsplan i samsvar med beredskapsforskriften?**
- a. I hvilken grad er avvik som ble avdekket i NVE (Norges Vassdrags- og Energi-direktorat) sitt tilsyn av Haugaland Kraft i mars 2014 blitt fulgt opp av selskapet? (Tilsynet var knyttet til krav i energiloven, energilovforskriften og beredskapsforskriften)*

Avgrensning

I selskapskontrollen vil revisjonen ikke legge særlig vekt på den enkelte eierkommunes eierskapsforvaltning. Fokuset i denne kontrollen er på selskapet og utvalgte forhold knyttet til driften av selskapet. Dersom kontrollutvalget ønsker at revisjonen skal gjennomføre en bredere kontroll av eierskapsforvaltningen kan prosjektet utvides til å omfatte ytterligere problemstillinger knyttet til dette.

Det vises nærmere om metode i planens kapittel 2. Av metoder som vil benyttet er det nevnt dokumentanalyse, intervjuer og verifisering og høring, blant annet til kommunens generalforsamlingsrepresentanter.

Nærmere om revisjonskriteriene framkommer i kapittel 3.

I følge kapittel 4 om tid og ressurser legger Deloitte AS opp til å gjennomføre prosjektet innenfor en tidsramme på 380 timer.

Dersom de andre eierkommunene ønsker å delta i prosjektet, vil timetallet bli foreslått delt på eierkommunene som er med i prosjektet, gjerne i samsvar med eierdel i selskapet.

Haugaland Kraft AS er eid av følgende kommuner (eierdel er angitt i parantes):

- Karmøy (44,84 %)
- Haugesund (31,97 %)
- Tysvær (9,80 %)
- Vindafjord (6,85 %)
- Sveio (5,05 %)
- Bokn (1,08 %)
- Utsira (0,41 %)

Dersom alle kommunene deltar vil timetallet bli fordelt med 170 timer, 121 timer, 38 timer, 26 timer, 19 timer, 4 timer og 2 timer. Utvalgene skal ha møtene sine i september og vil bli forelagt invitasjon og prosjektplan.

Budsjettet ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er ca. 750 timer pr år utfra det kommunestyret har bevilget i møtet 12.12.13 i budsjett for 2014.

Oppstart kan skje medio september 2014 og ferdigstilles for oversending til kontrollutvalget v/sekretariatet medio februar 2015. Dette krever at selskapene og kommunen/kommunene innen avtalte frister sender inn all etterspurd dokumentasjon, at utvalgte personer stiller til og verifiserer intervju, samt at selskapene gir tilbakemelding på rapportutkast ved verifisering og høring.

Rapport vil da bli lagt fram for kontrollutvalget til behandling i mars/april, og det legges opp til behandling i kommunestyret i mai.

Kontrollutvalget må før bestilling ta stilling til om de foreslåtte problemstillingene dekker det kontrollutvalget ønsker å oppnå med prosjektet.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontrollutvalg bestiller prosjektet "Selskapskontroll – Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS" i tråd med det utkast til prosjektplan som foreligger fra Deloitte AS (med eventuelle endringer som kom fram i møtet).

Rammen settes til 380 timer.

Aksdal, 20.08.14

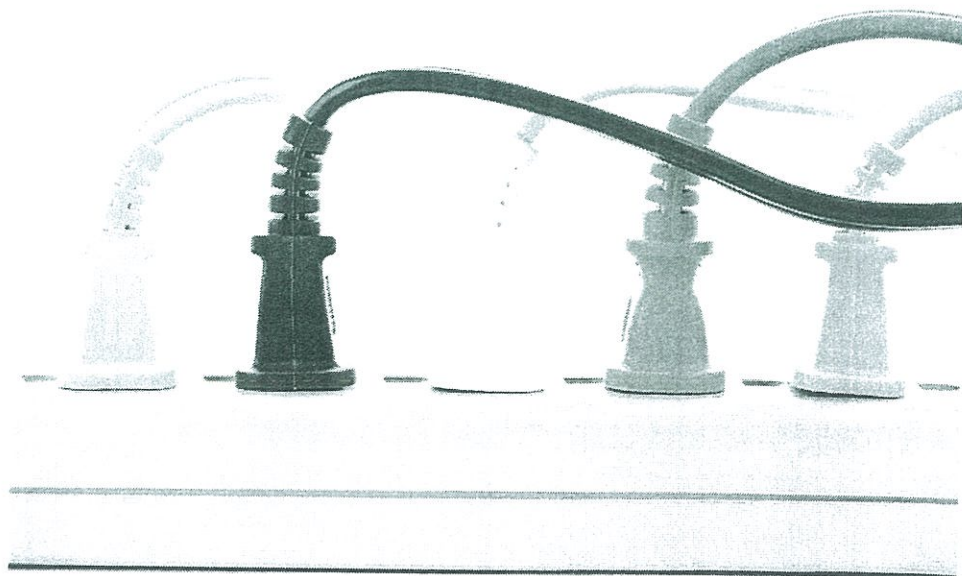
Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

Selskapskontroll | Karmøy kommune

Selskapskontroll av Haugaland Kraft AS og Haugland Næringspark AS

Prosjektplan/engagement letter

August 2014

Innhold

1. Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn	5
1.2 Om selskapene.....	5
1.3 Formål og problemstillinger	6
1.4 Avgrensing.....	8
2. Metode	9
2.1 Innledning	9
2.2 Dokumentanalyse.....	9
2.3 Intervju	9
2.4 Verifisering og høring	9
2.5 Kvalitetssikring.....	10
3. Kontrollkriterier	11
3.1 Innledning	11
3.2 Aksjeloven	11
3.3 Offentlige innkjøp.....	13
3.4 Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).....	13
3.6 Selskapenes vedtekter	20
3.7 Kommunale dokumenter og vedtak	20
3.7.1 Eierskapsmeldinger/eierstrategi	20
3.7.2 Andre vedtak.....	20
4. Tid og ressursbruk.....	21
4.1 Nøkkelpersonell.....	21
4.2 Ressursbruk.....	21
4.2.1 Deltakelse fra andre eierkommuner	21
4.3 Gjennomføringsplan	21

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling fra kontrollutvalget utarbeidet en prosjektplan for selskapskontroll av Haugland Kraft AS og datterselskapet Haugaland Næringspark AS. I følge kommuneloven § 77 nr. 5 skal kontrollutvalget se til at det blir ført kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap m.m.

1.2 Om selskapene

Haugaland Kraft er et energiselskap i Haugesund med konsesjonsområde Haugalandet. Selskapet ble stiftet i 1994, etter en fusjon av Haugesund Energi og Karmsund Kraftlag.¹ Haugaland Kraft AS driver i hovedsak med produksjon, overføring og omsetning av elektrisk kraft på Haugalandet samt utbygging av bredbånd. I tillegg satser Haugaland Kraft på andre foretak innen nye energiformer og annen næringsvirksomhet i Nord-Rogaland/Sunnhordland som er av vesentlig betydning for regionen, gjennom hel- eller deleide virksomheter.²

Haugaland Kraft har sitt forretningskontor i Haugesund og selskapet hadde 261 ansatte per 31. desember 2013. Haugaland Kraft sitt formål er å produsere, overføre og omsette kraft, for på den måten å sørge for sikker, rasjonell og rimelig kraftforsyning til kundene. Haugaland Kraft omsatte i 2013 for 1 068 millioner kroner.³

Haugaland kraft er eid av følgende kommune (eierdel er angitt i parentes):

• Karmøy	(44,84 %)
• Haugesund	(31,97 %)
• Tysvær	(9,80 %)
• Vindafjord	(6,85 %)
• Sveio	(5,05 %)
• Bokn	(1,08 %)
• Utsira	(0,41 %)

Styret i Haugaland Kraft består av 13 medlemmer. Karmøy kommune utpeker tre av disse, samt tilhørende numeriske varamedlemmer.⁴

Datterselskapet Haugaland Næringspark og eierskap i andre selskaper

Haugaland Kraft har ett heileid datterselskap, **Haugaland Næringspark AS** (100 %) som inngår i samme konsern som morselskapet. Haugaland Næringspark ble opprinnelig etablert av kommunene Tysvær, Bokn, Karmøy og Haugesund i 2001, men alle aksjene i selskapet ble overdratt/solgt til Haugaland Kraft i 2005. Av selskapets nettside går det fram at næringsparken på Gismarvik skal være

¹ Eierskapsmelding. Rådmannens forslag. Karmøy kommune, 2013.

² Årsberetning 2013. Haugaland Kraft AS.

³ Årsberetning 2013. Haugaland Kraft AS.

⁴ Eierskapsmelding. Rådmannens forslag. Karmøy kommune, 2013.

et foretrukket alternativ for etablering av areal- og energikrevende industri med hovedvekt på petroleumsrelatert virksomhet.⁵

I tillegg har Haugaland Kraft eierdeler i følgende selskaper:

- Mosbakka Kraft AS (50,00 %)
- Sunnhordland Kraftlag AS (40,50 %)
- Gismarvik Vindkraft AS (40,00 %)
- Tysseland Kraftlag AS (40,00 %)
- Vekstfondet AS (18,89 %)
- Vestavind Offshore AS (15,00 %)
- Validér AS (14,75 %)
- Marin Energi Testsenter (13,00 %)
- FK Haugesund AS (10,00 %)
- Vestavind Kraft AS (5,00 %)

1.3 Formål og problemstillinger

Hovedformålet med selskapskontrollen vil være å undersøke og vurdere om Haugaland Kraft AS og datterselskapet Haugaland Næringspark AS har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk. Følgende problemstillinger vil bli undersøkt:

1. I hvilken grad har eierkommunene utarbeidet eierstrategier eller andre føringer for Haugaland Kraft?
2. Hvordan samhandler eierkommunene når det gjelder eierstyring og oppfølging av Haugaland Kraft?
3. Hvordan er styrerepresentantene valgt og i hvilken grad er det stilt bestemte krav til kvalifikasjoner o.l.?
4. Hvordan blir eierkommunene informert om driften og utviklingen i selskapet og datterselskapet?
5. Er det en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom eiere, styret og selskapets daglige ledelse i Haugaland Kraft og i Haugaland Næringspark?
6. I hvilken grad blir krav, retningslinjer og anbefalinger fra eierne og KS fulgt opp av Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark?
 - a. Driver selskapene i samsvar med vedtektene og sentrale krav/føringer fra eierkommunene?
 - b. Følger selskapene opp sentrale anbefalinger fra KS?
7. I hvilken grad har Haugaland Kraft etablert en tilfredsstillende styring av datterselskapet Haugaland Næringspark?
8. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert system og rutiner for å sikre at selskapet driver i samsvar med sentrale bestemmelser i aksjeloven?

⁵ <http://www.haugaland-park.no/om-oss/vaar-maalsetting-article1573-857.html>.

- a. I hvilken grad gjennomfører selskapene generalforsamlinger i samsvar med bestemmelser i aksjeloven?
 - b. I hvilken grad utøver selskapsstyrene sitt tilsynsansvar i samsvar med bestemmelser i aksjeloven?
- 9. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?
 - a. I hvilken grad har selskapene etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjetter?
 - b. I hvilken grad gjennomfører selskapene risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?
 - c. I hvilken grad har selskapene etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett i større prosjekter?
 - d. Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med eierne sine uttrykte forventninger?
- 10. I hvilken grad har selskapene etablert retningslinjer for innkjøp?
- 11. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert retningslinjer som bidrar til å sikre etisk atferd og å unngå økonomiske misligheter?
 - a. Hva omfatter selskapenes etiske retningslinjer og hvordan er disse gjort kjent blant de ansatte?
 - b. I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger knyttet til faren for økonomiske misligheter?
 - c. I hvilken grad er det etablert rutiner og kontroller knyttet til å forhindre og eventuelt avdekke økonomiske misligheter?
 - d. Er det etablert rutiner for varsling og hvordan er eventuelt disse gjort kjent blant de ansatte?
- 12. I hvilken grad Haugaland Kraft etablert retningslinjer når det gjelder kjøp av eierdeler i andre selskap og hvordan blir eventuelt disse etterlevd?
 - a. I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger knyttet til kjøp av eierdeler i andre selskaper?
 - b. I hvilken grad blir eierkommunene involvert ved kjøp av eierdeler i andre selskaper?
 - c. I hvilken grad sikrer Haugaland Kraft at selskap som en har eierdeler i har retningslinjer som bidrar til å sikre etisk atferd og å unngå økonomiske misligheter?
- 13. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert retningslinjer knyttet til sponsing, og i hvilken grad blir disse etterlevd?
- 14. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS) i samsvar med bestemmelser internkontrollforskriften?
- 15. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS analyse og utarbeidet en beredskapsplan i samsvar med beredskapsforskriften?

- a. I hvilken grad er avvik som ble avdekket i NVE (Norges Vassdrags- og Energidirektorat) sitt tilsyn av Haugaland Kraft i mars 2014 blitt fulgt opp av selskapet? (Tilsynet var knyttet til krav i energiloven, energilovforskriften og beredskapsforskriften)

1.4 Avgrensning

I selskapskontrollen vil revisjonen ikke legge særlig vekt på den enkelte eierkommunes eierskapsforvaltning. Fokuset i denne kontrollen er på selskapet og utvalgte forhold knyttet til driften av selskapet. Dersom kontrollutvalget ønsker at revisjonen skal gjennomføre en bredere kontroll av eierskapsforvaltningen kan prosjektet utvides til å omfatte ytterligere problemstillinger knyttet til dette.

2. Metode

2.1 Innledning

Deloitte utfører selskapskontroll i samsvar med kapittel 6 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner, RSK 001, standard for forvaltningsrevisjon og veileder for gjennomføring av selskapskontroll utarbeidet av NKRF⁶.

2.2 Dokumentanalyse

Innsamlet dokumentasjon og kildemateriale i form av lover, kommunale vedtak, relevant selskapsinformasjon fra Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark, og dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner og regelverk m.m. vil bli analysert. Innsamlet kildemateriale vil bli vurdert i forhold til kontrollkriteriene.

2.3 Intervju

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder vil Deloitte intervju personer fra selskapene og representanter fra utvalgte eierkommuner (som inngår i undersøkelsen).

Aktuelle intervjupersoner er daglig leder, styreleder samt sentrale ansatte i Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark samt ansatte fra eierkommunene med særskilt ansvar/arbeidsoppgaver knyttet til oppfølging av selskapene. Revisjonen vil også gjennomføre intervju med en eller flere representanter fra generalforsamlingen. Revisjonen tar sikte på å gjennomføre 8-10 intervjuer. I tillegg kan det bli aktuelt å sende ut spørsmål på e-post til utvalgte personer.

Endelig utvalg av personer som skal intervjues eller svare på spørsmål vil bli gjort etter innledende dokumentanalyse, og med utgangspunkt i deltakerkommunene i selskapskontrollen.

2.4 Verifisering og høring

Oppsummering av intervjuene vil bli sendt til de som er intervjuet for verifisering. Det er kun informasjon fra verifiserte intervju som vil bli brukt i rapporten.

Rapporten vil bli sendt til selskapene og deltakerkommunene for verifisering og høringsuttale. Eventuelle faktafeil i rapporten vil bli rettet opp og høringsuttaler vil bli lagt ved den endelige rapporten. Høringsutkast av rapporten vil også bli sendt til deltakerkommunenes generalforsamlingsrepresentant (med stemmerett) for høringsuttale. Endelig rapport vil bli sendt til kontrollutvalget/kontrollutvalgene.

⁶ Selskapskontroll - fra a –å. (Praktisk veileder), Utarbeidd av NKRF 2010.

2.5 Kvalitetssikring

Kvalitetssikring av selskapskontroller er underlagt kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM), og Deloitte har valgt å legge forvaltningsrevisjonsstandarden RSK 001 til grunn også ved gjennomføring av selskapskontroller. Dette gjør at prosessen for kvalitetssikring av selskapskontroller er lik prosessen med kvalitetssikring av forvaltningsrevisjoner.

3. Kontrollkriterier

3.1 Innledning

Kontrollkriteriene vil bli hentet fra og utledet av autoritative kilder, rettsregler, politiske vedtak og fastsatte retningslinjer. Kontrollkriteriene under er ikke utømmende for hva som kan være relevant i kontrollen. Andre kriterier vil kunne komme til dersom det skulle være nødvendig for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

3.2 Aksjeloven

Av § 2-2 første ledd går minstekrav til vedtekter i et selskap fram.

«Vedtektene skal minst angi:

1. selskapets foretaksnavn,
2. den kommune i riket hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor,
3. selskapets virksomhet,
4. aksjekapitalens størrelse, jf. § 3-1,
5. aksjenes pålydende (nominelle beløp), jf. § 3-1.»

Videre går det frem av § 2-2, andre ledd at «dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.»

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet (jf. § 3-4).

Dersom det må antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig eller lavere enn halvparten av aksjekapitalen, skal styret straks behandle saken (jf. § 3-5, første ledd). Styret skal innen rimelig tid innkalle generalforsamlingen og gi en redegjørelse selskapets økonomiske stilling. Dersom selskapet ikke har en forsvarlig egenkapital i samsvar med § 3-4, skal styret på generalforsamlingen foreslå tiltak for å rette på dette (jf. § 3-5, første ledd).

Av aksjeloven § 5-1 første ledd, går det fram at aksjeeierne representerer den øverste myndigheten i selskapet gjennom generalforsamlingen. Hver aksje gir én stemme dersom ikke annet følger av lov eller vedtekter (jf. § 5-3). Styreleder og daglig leder skal være til stede på generalforsamlingen (jf. § 5-4). Ordinær generalforsamling skal være gjennomført av selskapet innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår (jf. § 5-5, første ledd). Følgende saker skal behandles og avgjøres på den ordinære generalforsamlingen (jf. § 5-5, andre ledd):

1. «godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder utdeling av utbytte
2. andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen»

Senest en uke før generalforsamling skal årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen sendes til hver aksjeeier med kjent adresse (jf. § 5-5, tredje ledd). Også innkalling til generalforsamling skal

være sendt senest en uke før møtet skal holdes, og i innkallingen skal det være med et forslag til dagsorden som bestemt angir sakene som skal behandles i møtet (jf. § 5-10). Møtelederen skal sørge for at det blir ført protokoll for generalforsamlingen (jf. § 5-16).

I protokollen skal generalforsamlingens beslutning tas med, med angivelse av utfallet av avstemmingen (jf. § 5-16, andre ledd). En beslutning av generalforsamlingen krever flertallet av de avgitte stemmene, om ikke annet er bestemt i loven (jf. § 5-17, første ledd). Styret kan bestemme at det skal innkalles til ekstraordinær generalforsamling (jf. § 5-6).

Forvaltningen av selskapet hører til under styret (jf. § 6-12 første ledd), og medlemmene blir valgt av generalforsamlingen (jf. § 6-3, første ledd). Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten (jf. § 6-12, første ledd), og i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet (jf. § 6-12, andre ledd). Styret skal videre holde seg orientert om selskapet sin økonomiske stilling og plikter å se til selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for tryggende kontroll (jf. § 6-12, tredje ledd). Styret skal videre føre tilsyn med den daglige ledelsen, selskapet og selskapet sin virksomhet for øvrig (jf. § 6-13, første ledd). Styret kan fastsette instruks for den daglige ledelsen (jf. § 6-13, andre ledd).

Styremedlemmer tjenestegjør i to år (jf. § 6-6, første ledd). I vedtektene kan tjenestetiden settes kortere eller lengre, men ikke mer enn fire år (jf. § 6-6, første ledd).

Av § 6-23 første ledd, følger det at styret, for selskaper der ansatte er representert i styret, skal fastsette en styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Instruksen skal blant annet inneholde regler for hvilke saker som skal behandles av styret og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruksen skal også inneholde regler for innkalling og møtebehandling (jf. § 6-23, andre ledd).

Vidare skal det føres protokoll over styrebehandlingen. Denne skal minst angi tid og sted, deltakere, behandlingsmåte og styrets beslutning (jf. § 6-29, første ledd). Styret kan treffe en beslutning når mer enn halvdel av medlemmene er tilstede eller deltar i styrebehandlingen, så langt det ikke er fastsatt strengere krav i vedtektene (jf. § 6-24, første ledd).

Av § 6-27, første ledd, følger det at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har en slik betydning for egen del eller for noen nærstående, som gjør at medlemmet må bli ansett for å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme gjelder for daglig leder i selskapet.

Selskapet kan ha en daglig leder (jf. § 6-2, første ledd). Daglig leder blir ansatt av styret hvis ikke det er bestemt i vedtektene at ansettelsen skal gjøres av generalforsamlingen (jf. § 6-2, andre ledd). Daglig leder skal stå for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet og følge de retningslinjer og pålegg som styret gir (jf. § 6-14, første ledd). Den daglige ledelsen omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller av stor betydning (jf. § 6-14, andre ledd). Daglig leder skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte (jf. § 6-14, fjerde ledd). Daglig leder skal minst hver fjerde måned gi styret orientering om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling (jf. § 6-15, første ledd), og styret kan til enhver tid kreve at daglig leder gir styret en orientering om bestemte saker (jf. § 6-15, andre ledd). Daglig leder har ansvar for å forberede saker som skal behandles av styret i samråd med styrets leiar (jf. § 6-21, første ledd). En sak skal bli forberedt og framlagt slik at styret har et tilfredsstillende grunnlag for å ta en avgjørelse (jf. § 6-21, andre ledd).

Det er styret som representerer selskapet utad og som tegner selskapet sitt firma (jf. § 6-30). Styret kan gi styremedlemmer, daglig leder eller navngitte ansatte rett til å tegne selskapet sitt firma (jf. § 6-31,

første ledd). Daglig leder representerer selskapet utad i saker som inngår i den daglige ledelsen (jf. § 6-32).

En beslutning om å endre vedtektene for selskapet skal treffes av generalforsamlingen, dersom ikke annet er fastsett i lov. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer av aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen (jf. § 5-18, første ledd).

Det følger av § 8-1, fjerde ledd at selskapet bare kan dele ut utbytte så langt selskapet etter utdelingen har en forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. § 3-4. Avgjørelsen om utdeling av utbytte treffes av generalforsamlingen etter at styret har lagt fram forslag om utdeling eller annen anvendelse av overskudd (jf. § 8-2, første ledd).

3.3 Offentlige innkjøp

Når det offentlige skal foreta anskaffelser skal Lov om offentlige anskaffelser (LOA) med tilhørende forskrifter følges. I lov om offentlige anskaffelser § 1 fremgår det at:

«Loven og tilhørende forskrifter skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptre med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.»

Av lov om offentlige anskaffelser § 5 fremgår det blant annet at en anskaffelse så langt det er mulig skal være basert på konkurranse og oppdragsgiver skal sikre at hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarhet ivaretas gjennom anskaffelsesprosessen.

Regelverket om offentlige anskaffelser kan være relevant som kontrollkriterium avhengig av hvordan selskapene er organisert og driften i selskapene.

3.4 Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)

I Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) blir det i § 3.1 stilt krav til systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid. Hvordan dette skal gjennomføres og dokumenteres blir videre definert i Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften). I § 3 i forskriften blir internkontroll definert som:

«Systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.»

Innholdet og krav til HMS arbeidet blir beskrevet i § 5 i forskriften. Der blir det presisert at

«Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.»

Videre fremgår det en liste over hva internkontrollen innebærer og hvordan den skal dokumenteres:

Internkontroll innebærer at virksomheten skal	Dokumentasjon
1. sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten	-
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer	-
3. sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes	-
4. fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet	må dokumenteres skriftlig
5. ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt	må dokumenteres skriftlig
6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene	må dokumenteres skriftlig
7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen	må dokumenteres skriftlig
8. foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt	må dokumenteres skriftlig

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjon som følger av krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel instruksjer, tillatelser, kompetansebevis, sertifikater o.l. skal inngå.

Det stilles krav til at både arbeidsgiver og verneombud får nødvendig opplæring i HMS arbeid.

I følge arbeidsmiljøloven skal verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg få den opplæring som er nødvendig for at de kan utføre sine verv på forsvarlig måte. Denne opplæringen skal i følge forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 3.19 være på minst 40 timer. Det kan avtales en kortere opplæring enn 40 timer, dersom partene i fellesskap er kommet fram til at det er forsvarlig ut fra en vurdering av problemenes karakter og omfang.

Arbeidsmiljøloven § 3-5 pålegger også arbeidsgiver plikt til å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS).

3.5 Kommunesektorens organisasjon (KS) sine retningslinjer for eigarstyring

Kommunesektorens organisasjon (KS) sitt eierforum har utarbeidet et sett med anbefalinger for hvordan kommunale/fylkeskommunale eierskap bør forvaltes og hvilke systemer og rutiner kommuner og fylkeskommuner bør etablere. Av anbefalingene fremgår det innledningsvis følgende om aktivt eierskap i kommuner/fylkeskommuner:

«Et aktivt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av de samlede verdier og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disponeringer og deres markedsposisjon. Samtidig vil et aktivt eierskap gi viktige signaleffekter overfor omverden og styrke kommunens/fylkeskommunens omdømme.»⁷

I den sist oppdaterte versjonen (2013) omtaler KS 19 tema med tilhørende anbefalinger:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
2. Utarbeidelse av eierskapsmelding
3. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter
4. Vurdering og valg av selskapsform

⁷Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013) s.2.

5. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
6. Tilsyn og kontroll med kommunale foretak og med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper
7. Sammensetning og funksjon av eierorgan
8. Gjennomføring av eiermøte
9. Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor
10. Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskaper og interkommunale selskaper
11. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrer
12. Styresammensetning i konsernmodell
13. Oppnevning av vararepresentanter
14. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrer
15. Kjønnrepresentasjon i styrer
16. Godtgjøring og registrering av styreverv
17. Arbeidsgivertilknytning i selvstendige rettssubjekt
18. Utarbeidelse av etiske retningslinjer
19. Administrasjonssjefens rolle i kommunale og fylkeskommunale foretak

Av KS sine anbefalinger fremgår det at kommunen som en del av folkevalgtopplæringen bør **gjennomføre obligatoriske kurs og/eller eierskapsseminar** for alle folkevalgte, i de ulike aspektene knyttet til eierstyring av utskilt virksomhet. Det går fram at den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden og følges opp etter to år. I KS sine anbefalinger blir det vist til at politikere ofte har liten eller manglende kompetanse knyttet til eierstyring av selskaper. Det er derfor viktig at de folkevalgte får innsikt i ulike roller en innehar som både folkevalgt og som f.eks. styremedlem og representantskapsmedlem. De folkevalgte må ha kunnskap om roller, styringslinjer og ansvarsdeling. Videre framhever KS at for å styrke kompetansen og sikre informasjon til kommunestyrepolitikere, bør det årlig etter gjennomføring av generalforsamling, bli gitt informasjon om status for selskapene, drift og nøkkeltall.

Av KS sine anbefalinger fremgår det at kommunen bør **utarbeide eierskapsmelding**. Av anbefalingene fremgår det at en eierskapsmelding kan defineres som et overordnet politisk styringsinstrument for virksomheter som er lagt til et annet rettssubjekt, eget styre, en vertskommune eller til et annet interkommunalt organ. En eierskapsmelding bør som minimum inneholde følgende tre hovedpunkter:

1. Oversikt over kommunens virksomheter som er lagt til selskaper og samarbeid
2. Politiske (prinsipper for eierstyring) og juridiske styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene
3. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder vedtektsrevisjon

Det fremgår videre at en eierskapsmelding vil sikre nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre lokalpolitikernes ansvar. En eierskapsmelding vil bidra til å gi oversikt over kommunens samlede virksomhet, og gi de folkevalgte en mulighet til å sette seg inn i de juridiske styringsmulighetene som ligger til de ulike selskapsformene. Eierskapsmeldingen kan også inneholde et eget punkt om selskapenes samfunnsansvar, f.eks. politiske målsetninger knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv. Eierskapsmeldingen bør også reflektere det rettslige ansvarsmessige forholdet mellom selskapsform og eier. KS anbefaler at eierskapsmeldingen blir gjennomgått og eventuelt revidert hvert år i kommunestyret.⁸

Det fremgår også av KS sine anbefalinger at kommunen bør **utarbeide og revidere selskapsstrategi og vedtekter**. KS peker på at selskapets virksomhet skal gjøres tydelig i vedtektene/selskapsavtalen,

⁸Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.7-8.

og at selskapet innenfor rammene av vedtektene/selskapsavtalen bør ha klare mål og strategier for virksomheten. Videre bør formålet i selskapsavtalen/vedtektene bli vurdert med jevne mellomrom for å se om det er behov for endringer.

Av KS sine anbefalinger fremgår det videre at en grunnleggende forutsetning for strategisk drift av selskapene er en klar og presis eierstrategi der eiers forventninger til selskapet er formulert. Dette vil også være en forutsetning for gjennomføring av selskapskontroll. Det er anbefalt at eier klargjør sine forventninger til styret og selskapet gjennom selskapsstrategiene. Selskaps-strategiene bør som del av eierskapsmeldingen bli revidert jevnlig.

Det fremgår videre at det i selskapsstrategien bør klargjøres eiernes forventninger til type avkastning, enten den er i finansiell forstand eller på annen måte. Det pekes på at type avkastning vil avhenge av type selskap og selskapets formål. Det går videre frem at det er eiers ansvar å sørge for at selskapet har en forsvarlig selskapskapital og at styret har handleplikt dersom egenkapitalen blir for lav. Styret skal i samsvar med aksjeloven foreslå utbytte innenfor de avgrensningene aksjeloven setter for muligheten til å utdele utbytte. Det blir viderepekt på at det derfor er viktig at eierne har forventninger om en utbyttepolitikk som gjør at selskapets formål kan realiseres. Det blir viderepekt på at selskapet ikke bør akkumulere høyere egenkapital enn det som er nødvendig på forretningsmessig grunnlag og for å oppnå eiernes mål med selskapet.

Videre blir det vist til at formålet for selskap ofte blir definert forholdsvis generelt, noe som kan medføre store muligheter for endringer i virksomheten. Det blirpekt på at det vil være opp til eierorganer å velge behovet for selskapets handlingsrom. KS peker også på at langsiktighet og samfunnsansvar bør legges til grunn for kommunale eierskap.⁹

Når det gjelder **vurdering og valg av selskapsform** fremgår det av KS sine anbefalinger at det er eiers ansvar å sikre at selskaper har en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål, eierstyringsbehov, markedsmessige forhold og konkurranseregulering.¹⁰

Dersom kommunen har eierskap i selskaper som opererer i konkurransevirkomhet i tillegg til monopolvirkomhet, bør det som hovedregel etableres et **fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkomhet**, for å unngå mistanke om rolleblanding og kryss-subsidiering. Organiseringen av konkurranseutsatt virksomhet bør så langt som mulig ha adskilt ledelse og bemanning, i tillegg til å være fysisk adskilt fra monopolvirkomheten.¹¹

Av anbefalingene fremgår det videre at kommunestyret har **et tilsyns- og kontrollansvar** for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket blir etterlevd og at etiske hensyn blir ivaretatt. Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret se til at det blir ført kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper. Det er viktig at det blir lagt til rette for at kontrollutvalget kan utøve sin funksjon på en god måte. KS anbefaler at kommunestyret innenfor kommuneloven sine bestemmelser fastsetter regler for selskapskontroll. Dette bør omfatte hvilke dokumenter som uoppfordret skal sendes til kontrollutvalget og hvem denne plikten gjelder for. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal bli varslet når generalforsamling/representantskap og tilsvarende organ holder møte, og kontrollutvalget/revisor har rett til å være tilstede på slike møter.¹²

⁹Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.8-9.

¹⁰Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.9.

¹¹Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.9.

¹²Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.10.

KS anbefaler videre at administrasjonssjefen skal sørge for at de folkevalgte og innbyggerne lett kan finne informasjon med oversikt over selskaper og annet som kommunen har eierinteresser i.¹³

KS sine anbefalinger omhandler også **sammensetning og funksjon av eierorgan**. For aksjeselskaper anbefaler KS at kommunestyret velger politisk ledelse som eierrepresentanter i selskapene sine eierorgan. Eierstyringen skal spille kommunestyrets samlede avgjørelse eller flertallsavgjørelse. Det er sentralt at det blir opprettet en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierorganet og kommunestyret i forkant av generalforsamlinger. Det blir presisert at anbefalelsene retter seg mot at eierstyring skal skje gjennom eierorganet for selskapene og ikke i selskapsstyrene. Det blir videre pekt på at innenfor selskapsformene AS og IKS bør det, for å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet, etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen.¹⁴

KS anbefaler også at det blir **gjennomført eiermøte**. Generalforsamlingen er det formelle eiermøtet, men det kan også bli innkalt til eiermøte utover generalforsamlinger. Anbefalingen om gjennomføring av eiermøte er en presisering av loven. KS anbefaler at styret legger til rette for at flest mulig av eierorganets medlemmer kan ta del i generalforsamlingen og at dette blir en effektiv møteplass for aksjeeierne og styret. Styreleder og daglig leder har plikt til å delta på generalforsamlingen i aksjeselskaper. Revisor har rett til å være tilstede, og noen ganger har revisor plikt til å møte når det er saker på dagsorden som gjør dette nødvendig. I tillegg til generalforsamlingen kan det bli gjennomført andre eiermøter, for eksempel for å drøfte en sak uten at det blir gjort formelle vedtak. Det er opp til eierne selv å vurdere behovet for, og hvordan slike eiermøter skal gjennomføres.¹⁵

KS sine anbefalinger omhandler også eiers krav til **profesjonelle styrer** i kommunal sektor. Av anbefalingene fremgår det at det er eiers ansvar å sette sammen styret og gi styret de nødvendige styringsrammene for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ. Det er eiers ansvar å gi informasjon om rammene for og innholdet i det å sitte i et styre. Det går videre fram at et profesjonelt styre som kollegium består av personer med egnede personlige egenskaper som utfyller hverandre kompetansemessig. Det blir videre vist til at å ta på seg et styreverv er et personlig verv. Det betyr at en ikke representerer verken politiske parti, kommunen eller andre interessenter, men skal ivareta selskapet sine interesser på best mulig måte sammen med resten av styret og ut i fra selskapets formål. Det blir pekt på at dette følger naturlig av at profesjonelt eierskap blir utøvd gjennom eierorganet. Videre blir det vist til at eier bør foreta en analyse av selskapet sitt formål og eiernes forventninger som grunnlag for å sette sammen et profesjonelt styre.

Videre blir det vist til at et styre skal ha generalist- og fagspesifikk kompetanse. Formålet for de kommunale selskapene er ulikt, fra f.eks. finansielt, politisk eller mer samfunnsnyttig motiverte eierskap. Dette innebærer at kompetansen bør sees i lys av selskapets formål. Et profesjonelt sammensatt styre har kompetanse som er nødvendig for å oppfylle eiers forventninger. KS viser til at dersom nødvendig kompetanse ikke er tilstede i utgangspunktet, skal eier sitt ansvar likevel presiseres og det skal bli gitt tilbud om opplæring der det er nødvendig.¹⁶ KS har også gitt anbefalinger knyttet til hvilken kompetanse styremedlemmer bør ha:

- Kunnskap om aksjeloven, IKS-loven, kommuneloven og andre relevante lover, forskrifter og avtaler som har betydning for selskapets drift
- Kunnskap om selskapets formål, vedtekter, organisasjon og historie

¹³Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.10.

¹⁴Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.11-12.

¹⁵Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.12.

¹⁶Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.13.

- Kompetanse om private og kommunale regnskapsprinsipper, evne til å lese økonomiske utviklingstrekk og foreta nødvendige grep ved behov
- Kompetanse på offentlig forvaltning og de politiske og samfunnsmessige utfordringer til en hver tid
- Spesialistkompetanse og erfaring på et eller flere områder som f.eks. juss, økonomi, markedsføring, forvaltning, kommunalkunnskap, teknikk, HMS, ledelse eller organisasjon
- Ha kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen
- Ha kunnskap om konkurrerende virksomheter¹⁷

Ved valg av styrer til selskaper organisert etter aksjeloven og lov om interkommunale selskap anbefaler KS at det vedtekstfestes **bruk av valgkomité**. Formålet er å sikre en sammensetning av styret med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet. Representantskapet/generalforsamlingen sin leder velger lederen av valgkomiteen. I selskaper med flere eierkommuner bør valgkomiteens sammensetning speile eierdelene. Flertallet av valgkomiteen bør være uavhengige av selskapets styre og ansatte. Valgkomiteens innstilling bør begrunnes. KS peker videre på at sammensetningen av styret bør gjøres ut fra at styret er et kollegialt organ og representanter bør bli valgt ut i fra formelle krav til kompetanse og selskapets egenart. KS viser også til at styrets egnevaluering bør bli tatt med i vurderingen ved valg av styrerepresentanter.¹⁸

Videre viser KS sine anbefalinger til at det er eiers ansvar å sikre at styret innehar den nødvendige kompetansen til å styre selskapet i samsvar med eiers formål. I dette ligger det også at eier står fritt til å skifte ut styremedlemmer innenfor valgperioden. Samtidig har styret et selvstendig ansvar for å gjøre **jevnlig kompetansevurderinger av eget styre** sett i forhold til eiernes formål med selskapet. For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefaler KS at det blir etablert følgende rutiner som en del av styrets rammer. Styret skal:

- Fastsette instruks for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på klar intern ansvars- og oppgavefordeling
- Gjennomføre en egnevaluering hvert år både når det gjelder kompetanse og arbeid
- Bli gitt jevnlig mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal få opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling
- Gjennomføre egne styreseminarer der fokus går på roller, ansvar og oppgaver
- Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport. Dersom dette ikke er gjort skal dette forklares

KS peker på at rutinen er en rettesnor og at rutinene naturlig nok vil avhenge av selskapets størrelse og virksomhet.¹⁹

Når det gjelder **styresammensetning i konsernmodell** anbefaler KS at styret i morselskapet ikke bør sitte i styret til datterselskaper. Konserndirektøren kan være representert i datter-selskapenes styrer. Dersom datterselskaper yter tjenester til morselskapet i konkurranse med andre bør det være et ledelsesmessig og funksjonelt skille mellom selskapene for å unngå inhabilitet og rolleblanding i anbudsprosesser. Dersom det i konsernet er et datterselskap som yter monopol tjenester til sine eiere eller innbyggerne i eierkommunene bør eksterne kandidater ha flertall i datterselskapsstyret.²⁰

¹⁷Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.13.

¹⁸Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.14.

¹⁹Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.15.

²⁰Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.15.

Videre anbefaler KS at når det utpekes **vara til styrer** bør ordningen med numerisk vara bli benyttet for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret. KS anbefaler også at 1.vara blir invitert til styremøtene for å på den måten sikre kompetanse og kontinuitet.²¹

Når det gjelder **habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrer** viser KS til at det er opp til hvert enkelt eierorgan (representantskap/generalforsamling) å avgjøre hvilken kompetanse et styre skal ha. I utgangspunktet anbefaler KS å unngå situasjoner der styrets medlemmer jevnlig blir vurdert i forhold til forvaltningslovens regler om habilitet og derfor kritisk vurderer bruken av ledende politikere i selskapsstyrer. KS anbefaler at styrer etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter, og at kommunestyret oppretter en valgkomité som innstiller til det organet som skal velge styrerepresentanter. Endringer i forvaltningslovens § 6 som trådte i kraft 1.november 2011 medfører at ingen kommunalt ansatte eller folkevalgte skal håndtere saker i kommunen som gjelder et eierskap der de selv er styremedlem, også der selskapene er fullt ut offentlig eid.²²

KS sine anbefalinger omhandler også **kjønnsrepresentasjon i styrer**. KS anbefaler at reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styrer i statsaksjeselskaper gjelder tilsvarende for aksjeselskaper der kommuner og fylkeskommuner tilsammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet. For statsaksjeselskaper med fem styremedlemmer er det krav om 40 % kjønnsrepresentasjon. KS foreslår at eierorganer uavhengig av organisasjonsform tilstreber å få til en balansert kjønnsrepresentasjon i styrer for å bedre utnytte eksisterende kompetanse i regionen/kommunen/fylkeskommunen.²³

KS sine anbefalinger omhandler videre **godtgjøring og registrering av styreverv**. KS anbefaler at kommunen i forbindelse med utarbeidelse og eventuell revidering av eierskapsmeldingen gjennomfører en prinsipiell diskusjon om honorarer som grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorarer, uavhengig av organisasjonsform. Videre anbefaler KS at alle som tar på seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregister.no.²⁴

Videre peker KS på at godtgjørelse bør reflektere styret sitt ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styremedlemmer bør generelt ikke påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet.²⁵

KS anbefaler at selskaper ved utskilling av virksomhet til selvstendig rettssubjekt søker medlemskap i en **arbeidsgiverorganisasjon**.²⁶

Videre anbefaler KS at eier ser til at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer **etiske retningslinjer for selskapsdriften**.²⁷

Den siste av anbefalingene fra KS omhandler **administrasjonssjefens rolle**. Det fremgår at administrasjonssjefen eller andre i ledende administrative posisjoner, samt medlemmer av kommunalråd, ikke kan sitte i foretaksstyrer.²⁸

²¹Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.15.

²²Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.16.

²³Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.17.

²⁴Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.17.

²⁵Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.17.

²⁶Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.18.

²⁷Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.18.

²⁸Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak (mai 2013), s.19.

3.6 Selskapenes vedtekter

Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS sine vedtekter vil bli lagt til grunn som kontrollkriterier.

3.7 Kommunale dokumenter og vedtak

3.7.1 Eierskapsmeldinger/eierstrategi

Sentrale bestemmelser i eierkommunenes eierskapsmeldinger og/eller eierstrategier for Haugaland Kraft vil bli lagt til grunn som kontrollkriterie i undersøkelsen.

3.7.2 Andre vedtak

Eventuelle andre kommunale føringer og vedtak fra eierkommunene som er relevante vil bli lagt til grunn som kontrollkriterier.

4. Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er ansvarlig partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av director Birte Bjørkelo, manager Stine Karoline Olsen og konsulent Merete Solheim Larsen. Deloitte har satt sammen et team som sikrer at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldende standard, samt med nødvendig kompetanse og erfaring innenfor revisjon og selskapskontroll.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektets karakter og planen som er lagt for hvordan prosjektet skal bli gjennomført vil det ta 380 timer å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer forberedelse av prosjektet, utarbeidelse av problemstillinger og prosjektplan, forberedelse og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeidelse og kvalitetssikring av rapport.

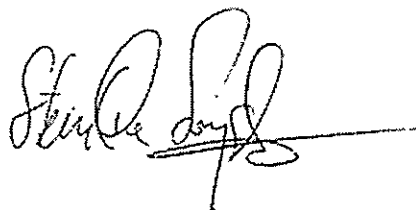
4.2.1 Deltakelse fra andre eierkommuner

Dersom andre eierkommuner ønsker å delta i selskapskontrollen, vil timetallet bli delt på eierkommunene som er med i prosjektet, gjerne i samsvar med eierdel i selskapet. Dette vil bli avtalt nærmere gjennom sekretariatet til Karmøy kommune dersom det blir aktuelt.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart og gjennomføring av prosjektet vil avtales nærmere med kontrollutvalget. Prosjektet kan eventuelt startes opp medio september 2014 og ferdigstilles for oversending til kontrollutvalget ved sekretariatet medio februar 2015. Dette krever at selskapene og kommunen/kommunene innen avtalte frister sender all etterspurt dokumentasjon, at utvalgte personer stiller til og verifiserer intervju, samt at selskapene innen avtalte frister gir tilbakemelding på rapportutkast i forbindelse med verifisering og høring.

Bergen, 19. august 2014

Stein Ove Songstad

Oppdragsansvarlig partner